

17
ROČNÍK 12

14. února 2003

V ČÍSLE:

**Nové rozvojové projekty na UP •
O kognitivní lingvistice a vědeckém
poznání • Zkušenosti z misijní stáže
v Britské Guyaně • Vydavatelství UP
v roce 2002 • Diskuse, názory, ohlasy**

Vernisáží, která proběhla 12. 2. 2003 v atriu Uměleckého centra UP, byla zahájena výstava Živé sochařství Ludmily Seefried-Matějkové, české sochařky žijící v Německu. Na půdě Uměleckého centra UP bude zastoupena nejen její sochařská tvorba, ale i fotodokumentace jejich monumentálních realizací na veřejných prostranstvích. Výstavní expozice pořádaná Katedrou výtvarné výchovy PdF UP bude otevřena do června tohoto roku. (Další aktuální informace o výstavách v UC UP viz také na str. 2.)

-red-, foto -tj- ▶

Akademický senát UP
zve

akademickou obec a zaměstnance UP

**na inauguraci rektorky UP
prof. MUDr. PhDr. Jany Mačákové, CSc.**

Slavnostní akt se koná **21. února 2003
v 10 hodin** v aule Právnické fakulty UP,
tř. 17. listopadu 6, Olomouc.

Zároveň budou rektorkou UP uvedeni
do funkce

děkan Lékařské fakulty UP

doc. MUDr. Čestmír Čihálik, CSc.,

děkan Filozofické fakulty UP

doc. PhDr. Ivo Barteček, CSc.,

děkan Přírodovědecké fakulty UP

prof. RNDr. Lubomír Dvořák, CSc.,

děkan Pedagogické fakulty UP

prof. PhDr. František Mezihořák, CSc.,

a

děkanka Fakulty tělesné kultury UP

prof. PhDr. Hana Válková, CSc.

Aby umožnila členům akademické obce
a zaměstnancům UP a jejich fakult účast na
slavnostní inauguraci, udílí rektorka UP dne
21. února 2003 v době od 9.30 do 12.30 hodin
pracovní volno.

Otevřený dopis ministryni školství Petře Buzkové a Vládě České republiky: Počítejte s námi!

■ Tento týden vznikla na Univerzitě Palackého v Olomouci iniciativa mladých pedagogů a doktorandů *Počítejte s námi!*. Iničiátoři chtějí získat podporu u nejširší akademické obce v ČR, a to formou podpisu otevřeného dopisu MŠMT ČR Petře Buzkové a Vládě ČR, v němž

jsou formulovány mzdové požadavky signatářů. Ty vycházejí z pocitu mnohdy až existenčního ohrožení a z možné personální krize na českých univerzitách. V případě, že nebudou požadavky vysokoškolských pedagogů a doktorandů vyslyšeny, hodlají aktivisté podniknout další protestní kroky. Základní ideu iniciativy podpořil XIII. sjezd Vysokoškolského odborového svazu. Další informace naleznete internetových stránkách http://www.idialog.cz/pocitejte_s_nami/.

*Za iničiátory Mgr. P. Bilík, Mgr. L. Ptáček, Ph.D.,
Mgr. R. Pavlíčková, Ph.D., FF UP*

(Plné znění otevřeného dopisu publikujeme na str. 3.)

Odboráři diskutovali o platech ve vysokém školství

■ Zástupci všech vysokých škol se ve dnech 30.–31. 1. 2003 sešli v Pardubicích na 13. sjezdu vysokoškolského odborového svazu. Univerzitu Palackého zastupovala PhDr. V. Fialová (Katedra českého jazyka a literatury PdF UP), která Žurnálu UP potvrdila, že jedním z hlavních témat jednání byly mzdy na vysokých školách. Setkání se účastnil i PhDr. M. Profant z MŠMT ČR, který referoval o letošním navýšení rozpočtu o 9 %, přičemž neinvestiční prostředky (do nich se řadí i mzdy) budou navýšeny o 10,2 %. Jak budou tyto prostředky ale rozděleny, je věcí jednotlivých univerzit, jež zmíněnou dotaci rozdělují podle zákona 1/1992 Sb. Z uvedeného zákona nevyplývá totiž povinnost vysoké školy oddělit finance na mzdy, což potvrdila v nedávném rozhovoru (viz

Blíží se volby děkana CMTF UP

■ Dnem 14. 2. uplynula lhůta (stanovená podle § 6 Statutu CMTF UP fakultní volební komisí) pro podávání návrhů na funkci děkana fakulty. Návrhy mohl písemně podat každý člen nebo skupina členů akademické obce CMTF Akademickému senátu fakulty. Po projednání v AS CMTF budou 19. 3. zveřejněna jména a počet kandidátů, kteří akademickou obec seznámí se svými programy na setkání 26. 2. 2003. Volba děkana CMTF UP se uskuteční 19. 3. 2003 na zasedání Akademického senátu CMTF UP.

Dokončení na str. 2

-red-

2003
ÚNOR
22

SOBOTA
Petr

Reprezentační ples Univerzity Palackého v Olomouci v roce 430. výročí založení olomoucké univerzity

Prostory Slovanského domu ☉ Zahájení v 19.30 hod. ☉ Konferuje Jaroslav Krejčí ☉ K tanci a poslechu hrají **Formace Milana Ludvíka a Cimbálová muzika Slanina** ☉ **Program:** Předtančení (FTK UP), Taneční soubor Krajina – ukázky lidových tanců, Tomáš Hudeček s partnerkou – ukázky latinskoamerických tanců (PřF UP), sólisté baletu Moravského divadla, tombola ☉ Vstupné **200 Kč** včetně místenky, studentské vstupné **100 Kč** včetně místenky ☉ Vstupenky budou v prodeji od 1. února 2003 v Konferenčním servisu UP, Informační centrum, Biskupské nám. 1, tel. 585 631 053, a na všech fakultách UP ☉ **Změna programu vyhrazena!** ☉ V přízemí Slovanského domu bude k dispozici do 1.00 hod. **Mexická restaurace**, v prostorách místa konání plesu jsou tři bary ☉

Srdečně zve prof. MUDr. PhDr. Jana Mačáková, CSc., rektorka Univerzity Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta UP vypisuje

přijímací řízení

do nově akreditovaného doktorského studijního programu v oboru Srovnávací slovanská filologie.

Podmínkou přijetí do doktorského studijního programu je ukončené vysokoškolské vzdělání na úrovni Mgr. v oborech polská, ukrajinská, ruská a česká filologie a vykonání přijímací zkoušky. Ke studiu mohou být podměnečně přijati studenti uvedených magisterských programů, kteří v červnu 2003 studium ukončí.

Doktorské studium se podle § 47 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách realizuje ve dvou formách: a) prezenční (interní), b) kombinované (externí).

Přihlášky je možno podávat **do konce března 2003** na oddělení VBZ, FF UP, Křížkovského 10, 771 80 Olomouc. Další informace a formuláře přihlášek jsou k dispozici na adrese www.ff.upol.cz/vvz.

-ffup-

Francouzské centrum v Olomouci vyhlašuje

hudební soutěž

pro amatérské zpěváky

Francouzská píseň

v rámci Francouzských kulturních dnů

„Rendez-vous à Olomouc“ 26. března 2003.

Pravidla soutěže:

1. Do soutěže se mohou zapojit jen amatérští zpěváci, kteří nejsou francouzské nebo frankofonní národnosti a v den soutěže ještě nedosáhli věku 25 let.

2. Interpret může doprovázet zpěv na vlastní nástroj, případně využít piano, které bude k dispozici.

3. Vybrané písně musí být interpretovány ve francouzském jazyce a musí se jednat o skladby frankofonních autorů.

4. Soutěž je vyhrazena jen pro sólisty. Ti však mohou být doprovázeni jedním či více nástroji a (nebo) sboristy.

5. Zvláštní kategorie může být otevřena pro účastníky, kteří představí svoji vlastní skladbu ve francouzštině.

6. Porota složená nejméně ze čtyř porotců, kteří si mezi sebou zvolí předsedu komise, pak vybere vítěze soutěže.

Soutěž bude zahájena v 18 hod. v kapli Uměleckého centra UP (Univerzitní 3).

Prosíme všechny zájemce o účast v této soutěži, aby si vyzvedli přihlášku v kanceláři olomouckého Francouzského centra (Křížkovského 14, 1. patro) **1. března 2003**.

Kontakt: tel.: 58 563 3360, e-mail: centrefrancais@voila.fr.

-fc-

Pozvánka na harfový koncert

Spolek pro komorní hudbu Olomouc zve na harfový recitál Kateřiny Englichové, který se uskuteční v Uměleckém centru UP v pondělí **24. 2. 2003** v 19 hod. Program: Krumpholz, J. D. Zelenka aj.

-pdf-

Nabídka prázdninového pobytu

V termínu **od 12. do 19. 7. 2003** nabízí FTK UP jako provozovatel sezonního střediska na Pastvinách v Orlických horách zaměstnancům UP a jejich rodinným příslušníkům a rovněž důchodcům – bývalým pracovníkům UP rekreační pobyt. Plná penze na osobu a den (snídaně, oběd, svačina, večeře) činí 154 Kč, děti do 10 let mají poloviční slevu. Ubytování v ubytovně se dvěma až čtyřmi lůžky činí 65 Kč za lůžko a noc. Ubytování ve čtyřlůžkových chatkách je poskytováno za 260 Kč za chatku a noc.

Přihlášky zájemců o uvedený pobyt přijímá p. Pecháček, tel. 585 636 020.

-ftk-

VIII. dny RAP v Karlové Studánce

■ Státní lázně Karlova Studánka se staly již poosmé místem setkání rinologů, alergologů, pneumologů, praktických a lázeňských lékařů (odtud zkratka RAPL). Stále se rozšiřující akce trvala od 22. 1. do 25. 1. a měla několik nosných témat, která se týkala respiračního ústrojí. Problematika byla prezentována celkem v 55 sděleních, většinou formou přednášek, ale i posterů, ranních seminářů při snídani nebo večerních organizovaných diskusí. K jednání se sešla také Bronchologická sekce ČPFS. Organizace sjezdu se tradičně zúčastnila Klinika plicních nemocí a tbc, LF UP Olomouc. Perfektní technické zajištění připravil ředitel lázní MUDr. Vrabec, odborný program garantovali doc. Vokurka, CSc., prof. Kolek, DrSc., a doc. Bystron, CSc.

Úvodní den byl zaměřen na rinosinusitidy, jejichž rozdělení prezentoval Vokurka (Hradec Králové). Problematika mykotických sinusitid byla náplní sdělení Januškové (F. Místek) a Kordače (H. Králové). I když jde o málo častá onemocnění, zdá se, že jejich výskyt stoupá. Dětské sinusitidy prezentovali Šlapák (Brno)

Pozvánka na výstavu v Uměleckém centru UP

■ Kromě výstavy **L. Seefried-Matějkové, české sochařky žijící v Německu, jejíž vernisáž proběhla 12. 2.** (viz str. 1), byla na začátku února v prostorách UC UP zahájena také dokumentární fotografická výstava **Zmizelé Sudety (Je kulturní krajina pamětí společnosti?)**. Autoři výstavy – občanské sdružení

Antikomplex – se snaží nahlížet do budoucnosti krajiny a jejich obyvatel prostřednictvím poznání minulosti: „Srovnání fotografií z dob, kdy tu ještě žili převážně Němci, a současných pohledů na tatáž místa názorně ukazuje, co se stane s prostorem, který lidé opustí. Můžeme si tu „ohmatat“, jak bude za padesát či šedesát let vypadat krajina, kterou dnes opouštíme my, byť ze zcela jiných důvodů.“

Předpokládaný konec výstavy je 25. 2. 2003. (Další informace viz www.volny.cz/zmizelesudety.)

-red-

Odboráři diskutovali...

Dokončení ze str. 1

ŽUP č. 15, str. 6) i rektorka UP prof. J. Mačáková. Podle jejich slov může UP použít prostředky ze základní dotace v souladu s rozpočtovými pravidly na náklady spojené se vzdělávací činností, tedy nejen na mzdy, ale také na provoz vysoké školy. O rozdělení těchto prostředků bude v příslušné době rozhodovat Akademický senát UP.

Každá vysoká škola si tedy hospodáří sama, každá má svůj vlastní vnitřní mzdový předpis a každá má své specifické problémy, které musí vyřešit. Jak dále potvrdila PhDr. V. Fialová, PhDr. M. Profant v této souvislosti uvedl příklad UP jezuitského konviktu (nyní UC UP) který podle jeho slov pohitl část neinvestičních prostředků UP. Upozornil, že každá velká investice se mj. často dotuje právě z neinvestičních prostředků, které by samozřejmě mohly být použity např. na růst tarifních platů zaměstnanců. PhDr. M. Profant zdůraznil nutnou prozíravost manažerských týmů jednotlivých univerzit, jež o rozdělení dotace rozhodují, a dodal, že univerzity by měly dbát na správné rozdělení investičních a neinvestičních prostředků.

M. Hronová

a Machač (Brno) ve spolupráci s praktickými pediatry (Seifertová). Večerní bronchologické přednášky se týkaly indikací bronchoalveolární laváže (Skříčková – Brno), autofluorescenční bronchoskopie (Horváth – Brno) a významu bronchoskopie u nestabilního astmatu (Pohunek – Praha).

Druhý den byl zaměřen na granulomatózní onemocnění, která charakterizoval Kolek (Olomouc). Ohraničená zánětlivá ložiska – granulomy vznikají u infekci, aspirací cizorodého materiálu, u imunoaberačí, ale také u nádorů. Odeznělo několik sdělení s tematikou sarkoidózy (Hokynář – Praha, Žalman – Kroměříž), Wegenerovy granulomatózy (Dršata – H. Králové), Churg Straussově granulomatózy (Reiterer – Ústí nad Labem) a dalších zajímavých nemocí s tvorbou granulomů. Na obtížnou diagnostiku exogenních alergických alveolitid upozornil Teřil (Plzeň). V sekci pleurálního syndromu zazněla úvodní přednáška Marela (Praha), která hodnotila i současné možnosti léčby recidivujících pleurálních výpotků. Problematiku tuberkulózních pleuritid zmínila Hrazdírová (Brno) a Jakubcová (Olomouc) s upozorněním na možnost použití vyšetřování adenosis deaminázy jako poměrně citlivého testu k průkazu tuberkulózní etiologie výpotků. Jakubec (Olomouc) prezentoval výsledky perkutánní biopsie pleury jako minimálně invazivní metody, která v mnoha případech nahradí torakoskopii. Musil (Praha) se zabýval možnostmi vyšetřování cholesterolu v odlišení exsudátů a transudátů v pohrudniční dutině. Sekci profesionálních plicních nemocí vedly Pelclová (Praha) a Nakládalová (Olomouc) a diskutovaly o problematice profesionální rakoviny plic a astmatu, včetně možností jejich časné diagnostiky.

Třetí den jednání byl věnován alergenové imunoterapii. Její místo v léčbě alergií charakterizoval Panzer (Plzeň), dále přednášely mimo jiné Krčmová (H. Králové) a Etlterová (H. Králové). Cíleně zaměřená přednáška Bystroně (Olomouc) se týkala orálního alergického syndromu.

V balneologické sekci vystoupil Vrabec (K. Studánka), který spolu se svými kolegy upozornil na zcela ojedinělé klimatické a geologické podmínky jesenických lázní. Jejich blahodárné působení na organismus si sami na sobě rádi vyzkoušeli všichni účastníci sjezdu.

Prof. V. Kolek, DrSc., LF UP

Zasedalo předsednictvo Svazu germanistů ČR

■ Ve čtvrtek 23. 1. 2003 se na FF UK v Praze sešli členové předsednictva Svazu germanistů ČR. Členové předsednictva, v němž jsou zastoupeny katedry germanistiky na filozofických fakultách v Praze, Brně, Olomouci, Ostravě a Opavě a na pedagogických fakultách v Českých Budějovicích a Ústí nad Labem, diskutovali o náplni a formě postgraduálního doktorského studia na svých katedrách, zaujali stanovisko k některým rozhodnutím akreditační komise MŠMT a projednali otázku členství Svazu v mezinárodní organizaci germanistů IVG. Důležitým bodem jednání bylo rovněž vydávání sborníku *Brücken*, který v minulosti přinášel studie germanistů-lingvistů a literárních vědců a v jehož redakční radě se scházeli germanisté z České a Slovenské republiky a z Německa. Sborník bude po kratší přestávce vycházet dál za finanční podpory německé organizace DAAD, a čeští germanisté budou tak mít možnost prezentovat výsledky své vědecké práce. Předsednictvo projednalo termín zasedání národního Svazu germanistů, plánované na konec září tohoto roku. V bodu „různé“ se hovořilo o aktivizaci členů svazu, zástupci jednotlivých kateder se vzájemně informovali o soutěžích pořádaných na jednotlivých fakultách pro studenty germanistiky, a vyslechli sdělení o spolupráci didaktiků němčiny, kteří se scházejí na Goethově ústavu v Praze. Prof. A. Šimečková (FF UK) nabídla možnost filologům-germanistům (a nejen jim) publikovat články zaměřené především na konfrontační lingvistiku, recenze a zprávy v *Časopisu pro moderní filologii*.

Doc. L. Spáčilová, Katedra germanistiky FF UP

Počítejte s námi!

Otevřený dopis ministryni školství Petře Buzkové a Vládě České republiky

Vážená paní ministryně, vážená vládo,

uplynulo pět let od doby, kdy se ve vládním prohlášení objevilo heslo „řešení motivace a mzdové situace pedagogických pracovníků“. Současná vláda pak vstupovala do Strakovy akademie se závazkem „zvýšit platy pedagogů na úroveň relativně srovnatelnou se zeměmi Evropské unie“ a vytvořit „nástroje, které zlepší pracovní podmínky pedagogů a ostatních pracovníků ve školství“. Považovali jsme tedy za samozřejmé, že dojde k uspokojivé změně v oblasti, která má přímý vliv na podobu našeho odborného i soukromého života, jež z velké části určuje naše sociální postavení a velmi zřetelně určuje kvalitativní profil českých vysokých škol. Máme na mysli naše mzdy.

Po letech důvěřivého a následně odevzdaného mlčení jsme se rozhodli vystoupit s přímočarým požadavkem na jejich okamžité radikální zvýšení. Zdráháme se uvěřit, že máte o jejich úrovni pravdivé informace. Ty lze nejlépe získat přímo z našich výplatních pásek, které Vám v případě zájmu rádi zašleme. Lze z nich vyčíst zřetelné podhodnocení pedagogické, vědecké a umělecké práce univerzitních zaměstnanců. Většina z nás je proto stále naléhavěji nucena uvažovat o odchodu ze školství do jiných sfér, kde jsou vysokoškolsky vzdělání lidé ohodnoceni v průměru až několikanásobně lépe. Upozorňujeme, že toto krajní rozhodnutí již řada našich, především mladých, vysoce kvalifikovaných kolegů v poslední době uskutečnila. Denně pocítujeme rovněž nezájem nadějných absolventů i renomovaných odborníků o působení na univerzitách. Nám, kteří i přesto zůstáváme, často nezbyvá než přivydělávat si mimo hlavní pracovní úvazek.

Pokud jsou naše základní platové výměry, které často nejsou doplněny osobním ohodnocením ani třináctým platem, na takto nedostatečné úrovni, po-

važujeme jakékoliv motivační programy za motivaci pro zoufalce. Jsme z těch, jejichž rodinné rozpočty jsou z minulosti zatíženy investicí do našeho vzdělání. Tato investice se zdá být beznadějně ztrátová.

Odmítáme v tuto chvíli celý problém rozvádět do matoucích detailů a nechávat se vtaňovat do nekonečné debaty o navyšování normativů na studenta, přerozdělování financí uvnitř univerzit, rozdílech mezi jednotlivými vysokými školami... Vyzýváme fakulty všech českých vysokých škol, aby se k našemu apelu připojily. Domníváme se, že náš protest je poslední možnou výzvou k nápravě současné situace, která podle nás směřuje k otevření personální krizi na všech tuzemských vysokých školách.

Bohužel musíme konstatovat, že se naše sociální podmínky promítají jak do postupné ztráty prestiže postu vysokoškolského pedagoga, tak i do znevážení vzdělání jako takového.

Vyzýváme vás k takovému projevu politické vůle, který by jasně deklaroval brzkou nápravu současného stavu. V opačném případě podnikneme další protestní kroky – vyhlášení stávkové pohotovosti, svolání protestních shromáždění akademické obce a v krajním případě vyhlášení stávky v době přijímacího řízení na vysoké školy.

Jako řešení současné situace očekáváme jasný závazek k takovému jednání s vysokými školami (prostřednictvím Rady vysokých škol a České konference rektorů), které zřetelně stanoví nárůst ohraňovaných mzdových prostředků v následujícím akademickém roce, jejichž stratifikace musí začínat na minimální mzdě odborného asistenta – ta by podle našeho názoru měla převyšovat průměrnou mzdu v České republice.

Mgr. Petr Bilík, Mgr. Luboš Ptáček, Ph.D.,

Mgr. Radmila Pavličková, Ph.D.,

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci a lidé podepsaní na přiložených podpisových arších

Stručně

Posledním lednovým dnem skončil termín pro zaslání přihlášek do výběrového předkola soutěže **Miss Academia ČR**, které se uskuteční ve dnech 7.–9. 2. 2003 v MusicLandu „A“ ve Zlíně.

Katedra geologie PŘF UP ve spolupráci s Českou geologickou službou v Brně připravila na 6. 2. 2003 předjarní seminář s názvem **Moravskoslezské paleozoikum 2003**.

Ve dnech 12.–13. 2. pořádala CMTF UP ve spolupráci s Centrem Aletti seminář na téma **Kristova tvář**.

-red-

Rektorka Univerzity Palackého v Olomouci ve snaze povzbudit literární tvorbu studentů a umožnit tvůrcům dialog s posuzovateli jejich práce vyhlásuje

9. ročník veřejné literární soutěže

pro studenty Univerzity Palackého.

Podmínky soutěže: předložit v oboru poezie 5–10 textů, v oboru próza (povídka, novela, esej) text do 30 stran, v oboru drama text hry, a to ve třech kópiích, z nichž každá bude označena jménem, fakultou, ročníkem, studovaným oborem a domácí adresou. (Stranou se miní strojepis [počítačový text] o 30 řádcích a 65 úhozech.)

Závěrečný termín odevzdání prací je **28. březen 2003**.

Za nejlepší práce budou uděleny ceny: 1. cena – 2 000 Kč, 2. cena – 1 500 Kč, 3. cena – 1 000 Kč.

Porota nemusí všechny ceny udělit. Ceny se nerozdělují ani nezdvojují. Soutěžní práce budou hodnoceny odbornou porotou, kterou jmenuje rektorka UP.

Výsledky soutěže budou vyhlášeny v květnu 2003 a zveřejněny v Žurnále UP. Autoři vítězných prací se zúčastní hodnotícího semináře.

Soutěžní příspěvky zasílejte na adresu: Sekretariát rektora Univerzity Palackého, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc. Obálku označte heslem „Literární soutěž“.

-rup-

Složení nové Vědecké rady UP

Akademický senát UP schválil na svém zasedání 22. 1. 2003 tajnou volbou návrh rektorky UP na jmenování členů Vědecké rady UP na období od 1. 2. 2003 do 31. 1. 2006.

Členové VR z UP: prof. J. Mačáková, CSc., rektorka UP (obor lékařství, LF), prof. P. Ambros, Th.D., děkan CMTF (obor teologie, CMTF), prof. J. Andres, CSc. (obor matematika – mat. analýza, PŘF), doc. I. Barteček, CSc., děkan FF (obor historie, FF), doc. Č. Čihálek, CSc., děkan LF (obor lékařství, LF), prof. L. Dvořák, CSc., děkan PŘF (obor fyzika – biofyzika, PŘF), doc. I. Fialová, Dr. (obor filologie, FF), prof. K. Frömel, DrSc., (obor tělesná kultura, tělovýchova, kinantropologie a sport, FTK), prof. K. Indrák, DrSc. (obor lékařství, LF), prof. J. Jařab, CSc. (obor filologie, FF), prof. J. Lasovský, CSc. (obor chemie – fyz.

chemie, PŘF), doc. J. Luska, CSc. (obor umění a teorie umění, PdF), prof. A. Lebeda, DrSc. (obor biologie – botanika, PŘF), JUDr. Mag. iur. M. Malacká, Ph.D., děkan PF (obor právo, PF), prof. M. Mašláň, CSc., prorektor UP (obor fyzika – aplikovaná fyzika, PŘF), prof. F. Mezihorák, CSc., děkan PdF (obor pedagogika, spec. pedagogika, učitelství a sociální péče, PdF), prof. J. Pazdera, CSc., (obor lékařství – stomatologie, LF), doc. V. Rehan, prorektor UP (obor psychologie, FF), doc. J. Svatoň, CSc., děkan PF MU Brno (obor právo), doc. J. Šteigl, CSc. (obor pedagogika, spec. pedagogika, učitelství a sociální péče, PdF), prof. J. Štěpán, CSc. (obor filozofie, FF), doc. L. Tichý, Th.D. (obor teologie, CMTF), prof. M. Togner (obor umění a teorie umění, FF), prof. H. Válková, CSc., děkanka FTK (obor tělesná kultura, tělovýchova, kinantropologie a sport, FTK), prof. V. Lichnovský, DrSc., přednosta Ústavu histologie embryologie (LF)?

Členové VR mimo UP: prof. K. Beneš, CSc., Biologická fakulta JU (obor biologie), prof. R. Čerbák, CSc., Centrum kardiovaskulární a transplantační chirurgie v Brně (obor lékařství), prof. J. Dolista, Th. D., Ph.D., Zdravotně sociální fakulta JU (obor teologie), prof. P. Fiala, Ph.D., Fakulta sociálních studií MU Brno (obor sociologie a politologie), prof. T. Halík, Filozofická fakulta UK (obor religionistika, náboženská filozofie), prof. Z. Jirásek, CSc., rektor Slezské univerzity v Opavě (obor historie), prof. J. Kvasnička, CSc., I. interní klinika FN Hradec Králové (obor lékařství), prof. P. Pánek, CSc., rektor Ostravské univerzity (obor chemie), prof. V. Šlapeta, CSc., Fakulta architektury ČVUT Praha (obor architektura), prof. K. Štulík, DrSc., Přírodovědecká fakulta UK Praha (obor chemie), prof. B. Vyskot, DrSc., Biofyzikální ústav AV ČR v Brně (obor biologie), prof. V. Wolf, děkan PdF Hradec Králové (obor historie), doc. P. Zatloukal, ředitel Muzea umění (obor umění a teorie umění).

-red-

▲ Letní semestr byl sice na většině fakult zahájen, sněhu a mrazu však tím nebylo – ani na nádvoří Brojnice.

Ilustrační foto -tj-

HABILITACE

Lékařská fakulta UP

Ve čtvrtek dne 20. 2. 2003 se uskuteční na zasedání Vědecké rady LF UP v posluchárně na Neurologické klinice LF UP (I. P. Pavlova 6, Olomouc) následující habilitační řízení:

– 10 hod. – **MUDr. Daša Slížová, CSc.**, odborná asistentka Ústavu anatomie LF UK Hradec Králové, **v oboru anatomie**; habilitační práce má název *Morfologické změny cévní stěny po předoperační konzervaci a po implantaci stentů a autologních žilních stentgraftů*; habilitační přednáška je na téma *Může být rastrovací elektronová mikroskopie povrchových struktur přínosem pro klinickou medicínu?*

– 11 hod. – **MUDr. A. Kolek, CSc.**, odborný asistent Dětské kliniky LF UP v Olomouci, **v oboru pediatrie**; habilitační práce má název *Diagnostika a léčba glutinové enteropatie u dětí a dospívajících, klinický obraz choroby v letech 1980–2001*, habilitační přednáška je na téma *Aktuální pohledy na problematiku nespecifických střevních zánětů u dětí a dospívajících*.

S habilitačními pracemi je možno se seznámit na oddělení vědy a výzkumu Děkanátu LF.

-lfup-

Filozofická fakulta UP

Dne 26. 2. 2003 proběhne před Vědeckou radou FF UP (v zasedací místnosti FF UP U1, Křížkovského 8), následující habilitační řízení:

– 13 hod. – **PhDr. Jana Ruferová, Ph.D.** (PdF UHK), **v oboru ruský jazyk**; – 14.15 hod. – **PhDr. Pavel Janoušek, CSc.** (AV ČR), **v oboru dějiny české literatury**.

Podrobnější informace najdete na www.ff.upol.cz/vvz.

-ffup-

Nabídka lyžařského pobytu v rakouských Alpách

Termín: 5. 4. – 10. 4. 2003

Lyžařská střediska: ledovec Molltal, Heiligenblut (Gros-glockner, Ankogel, Lienz, Nassfeld – s poplatkem za dopravu).

Lyžování: 4denní skipas s možností lyžování 5. den (den odjezdu).

Ubytování: Flattach – v údolí řeky Moll: Haus Eger a Haus Guganig, 5 dnů ubytování v apartmánech (4–6lůžkové pokoje s ložnicí, vybavenou kuchyní, koupelnou a televizí).

Stravování: vlastní, supermarket v místě.

Doprava: Olomouc – Flattach a zpět, dojíždění do lyžařských středisek.

Lyžařský výcvik: základní a zdokonalovací – carving, funcarving, snowboarding, výuka na snowblade. (Nabízíme půjčení snowboardového vybavení za nižší poplatek. Dovoz až k autobusu.)

V ceně: ubytování (5 dnů), skipas do všech středisek, doprava, lyžařský výcvik, zapůjčení lyží na výcvik.

Cena děti 6–14 let: 5 100 Kč, děti 15–18 let: 5 800 Kč, studenti a zaměstnanci UP se sportovním průkazem ASC UP: 6 100 Kč, studenti a zaměstnanci UP: 6 300 Kč, veřejnost: 6 500 Kč.

Studentům PF UP je umožněno za tento pobyt získat kredity.

Zájemci nechtě se hlásit osobně s uhrazením 50 % zálohy z ceny **do 7. 3. 2003!**

Podrobnější informace: pí Suchánková, tel. č. 585 636 450, 737 739 910, suchanko@fitknw.upol.cz nebo pí Štanclová tel. č. 585 636 451, FAX: +420 585 423 091, Akademik sport centrum, tř. Míru 115, 771 11 Olomouc, http://www.upol.cz/UP/on-linezurnal/sport_a_rekreace.

-red-

Finanční příspěvky z rozpočtu města Olomouce

Statutární město Olomouc vyhlásilo v těchto dnech poskytnutí finančních příspěvků z rozpočtu města pro rok 2003 v těchto oblastech: a) **kultura**, b) **vydávání periodických a neperiodických publikací**, c) **oživení centra města Olomouce** (hudba, divadlo, výtvarno, zajímavosti a kuriozity). Další informace jsou k dispozici na telefonních číslech: 585 513 434 a 585 513 256, na e-mailové adrese rostislav.holicky@mmol.cz a na internetových stránkách Města Olomouce www.olomoucko.cz. Termín podání žádostí je **28. 2. 2003**.

-mo-

Statutární město Olomouc vypisuje výběrové řízení

k poskytnutí finančního příspěvku z rozpočtu města Olomouce na rok 2003 pro státní, nestátní, ziskové i neziskové organizace, které na území města Olomouce provozují veřejně prospěšnou činnost **v oblasti tvorby a ochrany životního prostředí**. Žádosti je nutno podat nejpozději **do 3. 3. 2003** na odbor životního prostředí Magistrátu města Olomouce. Podrobnější informace jsou k dispozici na internetové adrese: www.olomoucko.cz.

-mo-

Statutární město Olomouc vypisuje výběrové řízení

k poskytnutí dotací z rozpočtu Statutárního města Olomouce na rok 2003 pro občanská sdružení, ziskové i neziskové organizace a fyzické osoby, které na území Statutárního města Olomouce provozují veřejně prospěšnou činnost v těchto oblastech: a) **využití volného času dětí a mládeže**; b) **sport a tělovýchova**. Žádosti je nutno podat nejpozději **do 28. 2. 2003** na odbor školství Magistrátu města Olomouce. Pravidla pro poskytování příspěvků z rozpočtu Statutárního města Olomouce i s formuláři žádostí je možno také nalézt na adrese: http://www.olomoucko.cz/magistrat/prispevky/pravidla_pro_pp_2003.doc.

-mo-

Na UP se v roce 2003 uskuteční 122 nových rozvojových projektů

V krátkém časovém odstupu zveřejnily koncem ledna 2003 Fond rozvoje vysokých škol a MŠMT výsledky výběrového řízení rozvojových projektů realizovaných v roce 2003. FRVŠ poskytne finanční dotaci dvěma rozvojovým projektům CMTF UP (v celkové výši 204 tis. Kč), sedmi projektům FF UP (2 004 tis. Kč), třem projektům FTK UP (209 tis. Kč), dvanácti projektům LF UP (4 479 tis. Kč), čtyřem projektům PedF UP (1 371 tis. Kč), jednomu projektu PF UP (138 tis. Kč), dvaceti projektům PřířF UP (4 383 tis. Kč) a dvěma projektům RUP (1 871 tis. Kč). Díky autorům 51 rozvojových projektů UP získá celkem 14 661 tis. Kč nenávratné finanční dotace. Mimo jiné tak bude inovováno nástrojové vybavení hudební v UC UP (v konvikt; dotace FRVŠ 867 tis. Kč), na FF UP vznikne již čtvrtá multimediální učebna – otevřená polyfunkční laboratoř polonistiky na Vodární ulici (420 tis. Kč); na LF bude vybudována laboratoř praktické výuky preklinické stomatologie a protetické technologie (2 819 tis. Kč); na PedF UP bude počítačová učebna modernizována (1 143 Kč); na PřířF vzniknou laboratoře pro výuku geoinformatiky, informatiky a aplikované matematiky (1 786 Kč) a digitální knihovna geoinformatiky (931 tis. Kč); pod záštitou RUP se rozvine laboratoř pro praktickou výuku elektroniky a elektronických měření (1 751 tis. Kč).

Ve výběrovém řízení transformačních a rozvojových projektů MŠMT bylo úspěšných celkem 33 z podaných 39 projektů v rámci *Programu na podporu a rozvoj vzdělávací činnosti veřejných vysokých škol*, čímž UP získá celkem 15 700 tis. Kč nenávratné dotace. Nejvyšší částkami budou v roce 2003 dotovány v rámci tohoto programu MŠMT projekty *Podpora nově akreditovaných bakalářských a navazujících studijních programů oboru Česká filologie na FF UP* (1 184 tis. Kč), *Spolupráce integrované skupiny vybraných filologických oborů s ekonomickým zaměřením se zahraničními univerzitami s cílem dosažení mezinárodně uznávaného diplomu „joint degree courses“ na FF UP* (1 000 tis. Kč), *Realizace nového bakalářského programu Chemie na PřířF UP* (1 100 tis. Kč) a *Kombinovaná forma bakalářských studijních programů na FTK UP* (1 450 tis. Kč). V *Programu podpory celoživotního vzdělávání* získala UP celkem 1 439 tis. Kč v šesti úspěšných projektech z celkem 12 podaných projektů, v tom 610 tis. Kč na podporu habilitačních a profesorských řízení pracovníků UP. V *Programu podpory mezinárodní mobility studentů veřejných vysokých*

škol zaznamenalo úspěch ve výběrovém řízení všech 28 podaných projektů z UP, což znamená finanční dotaci 2 830 tis. Kč. *Program podpory studijních programů garantovaných VOŠ a realizovaných VVŠ* obdržela CMTF jedním projektem, a získala tak dotaci 875 tis. Kč, obdobně jako PedF UP v třiletém projektu v rámci *Programu na podporu intergrace zdravotně postižených studentů; vyrovnávání příležitostí přístupu ke studium uchazečů z různých znevýhodněných sociálních skupin* (1 000 tis. Kč). Konečně *Program podpory pro zkvalitnění informační a technické infrastruktury veřejné vysoké školy pro vzdělávací činnost a řízení VVŠ*, v němž byly úspěšné dva ze čtyř podaných projektů UP, znamená pro UP přínos 4 500 tis. Kč na obnovu a rozvoj informačního systému UP (3 000 tis. Kč) a na energetické audity vybraných objektů UP (1 500 tis. Kč). Celkem tedy bude MŠMT dotovat na UP 71 rozvojových projektů částkou 26 344 tis. Kč.

Sečteno a podtrženo: V roce 2003 se na UP bude realizovat 122 nových rozvojových projektů, dotovaných nenávratně celkovou částkou 40 955 tis. Kč. Podrobnosti o jednotlivých projektech jsou dostupné v internetovém časopise ALMA MATER a na internetových stránkách MŠMT; v časopise ALMA MATER jsou již rovněž uveřejněny dispozice k výběrovému řízení rozvojových projektů MŠMT pro rok 2004 (projekty musejí být dodány Agenturě RVŠ pověřenými zástupci vysokých škol ve dnech 31. 3. až 11. 4. 2004).

-if-

Nové informační zdroje on-line

Od ledna 2003 má UP přístup k dalším unikátním informačním zdrojům v elektronické podobě. Jsou to: **Oxford Reference Online** (<http://www.oxfordreference.com>)

Obsahuje 101 slovníků ze všech oborů z produkce Oxford University Press, které v tištěné podobě představuje více než 60 000 stran. Patří mezi ně např.: Oxford Dictionary Art, Dictionary of Architecture, Dictionary of Astronomy, Dictionary of Physics, Dictionary of Zoology, Dictionary of World History, Dictionary of British History, Oxford Dictionary of Saints, English Literature, Literary Terms, Dictionary of Shakespeare, Who's Who in Opera, Dictionary of World Mythology, Jewish Religion, Dictionary of Bible, Dictionary of Geography, Dictionary of Psychology, Dictionary of Sociology, Dictionary of Biology, Dictionary of Plant Sciences a mnohé další.

Ulrich's International Periodical Directory (<http://www.ulrichsweb.com>)

Je to největší databáze informací o časopisech na světě. Nabízí bibliografické záznamy o více než 250 000 titulech časopisů, a to nejen o těch, které jsou vydávány v současné době, ale i o těch, které již přestaly vycházet. Zde je možné najít přesné informace o názvu časopisu, periodicitě, vydavateli, ISSN atd. Novinkou je online propojení na indexační centra, u celé řady titulů je možno se propojit na TOC (Table of Contents) a prohlížet si obsah posledních čísel časopisů (u některých časopisů i posledních 10 let). Asi 1 200 titulů časopisů, které jsou zahrnuty v Science Direct, umožňuje přímé propojení na plný text článku. Připravuje se i propojení na JCR Web (Journal Citation Reports), takže pokud by byl časopis excerpován ISI (Institute for Scientific Information), bylo by možné ihned zjistit jeho impact faktor.

Oxford English Dictionary (<http://www.oed.com>)

OED obsahuje přes 600 000 slov užívaných v anglicky mluvících zemích celého světa a 2,4 milionů citací z knih, časopisů a dalších zdrojů. Slovník nabízí etymologickou analýzu slova, různé varianty psaní a výslovnosti i rychlý přehled citačních odkazů na časové přímce.

V loňském roce měla UP do elektronické podoby tohoto slovníku tříměsíční zkušební přístup, který nalezl ze strany vyučujících i studentů kladnou odezvu. Proto byla pro rok 2003 zakoupena licence.

(Připomínáme, že přehled všech databází najdete na adrese: <http://tin.upol.cz/databaze.html>).

PhDr. L. Slezáková, Knihovna UP

Jubilea

Blahopřejeme!

U příležitosti životního jubilea obdržel **MUDr. Z. Hložek** (na snímku vlevo), odborný asistent Otolaryngologické kliniky LF UP, stříbrnou medaili UP *Za zásluhy o rozvoj UP (Pro merito)*. Na slavnostním semináři, které pořádala Klinika ORL LF UP v olomouckém Divadle hudby 29. 1. 2003, mu ji předal děkan LF UP doc. Č. Čihálek, CSc.

MUDr. Z. Hložek se řadí k předním českým foniatřům, předmětem jeho odborného zájmu je také *otoneurologie a audiometrické vyšetřovací metody*. Podííl se na *hodnocení funkčních aspektů středoušní chirurgie a k tomuto účelu sestavil fyzikální model lidského zvukovodu a středního ucha*.

-red-, foto -tj-

O kognitivní lingvistice a vědeckém poznání I/

Bohemistka PhDr. I. Vaňkové, CSc., vyšel v přírodovědeckém časopise zajímavý článek o kognitivní lingvistice (*Vesmír* 81, 626, 2002). Autorka navštívila před lety semináře prof. J. Kofenského, DrSc., vedoucího Katedry bohemistiky FF UP, který se podobnou problematikou zabývá. Proto jsme mu v souvislosti s tímto článkem položili několik otázek.

V systémové teorii je za kognitivní považován každý systém (množina prvků a vztahů), který informace přijímá, uchovává a předává. To umí bakterie, buňka, žížala, člověk i počítač, přičemž cílový a účelový charakter těchto dějů je v biosystémech zřejmý...

Začít naši společnou úvahu na téma kognitivních věd právě touto otázkou je ideální východisko. Je z ní zřejmé, že jedním z historicky „mladších“ zdrojů – a v tomto kontextu patrně zdrojem nejvýznamnějším – je obecná teorie informace, kybernetika, která nepochybně znamenala při svém transferu do oblasti nejen přírodních, ale i humanitních věd opravdovou metodologickou revoluci. Zasáhla i psychologii, sociologické myšlení, sémiotiku a pochopitelně i lingvistiku. Je zajímavé, že zhruba v šedesátých letech přímo – to je období formálně korektních aplikací obecné teorie informace na verbální text; v širším měřítku pak i zprostředkovaně, prostřednictvím např. sociální psychologie. Ovšem těch zdrojů, bez kterých by se dnešní kognitivní vědy, kognitivní psychologie, kognitivní lingvistika apod. neobešla, je mnohem více. Otázky, které řeší, si odedávna kladla a stále klade především filozofie – od svých antických základů až po dnešní analytickou filozofii, dále psychologie, vámi zmíněná obecná teorie systémů – tady bych rád připomenul jméno L. von Bertalanffyho, vůbec tzv. holismus. Mimořádnou roli v tomto kontextu hrála a hraje programovací, sémiotická stránka tzv. komunikace člověk – počítač. To, co bylo nezbytné ve formální podobě vytvořit pro „rozumné“, v podstatě antropomorfní chování počítače, se mnohdy „vrací“ do způsobů, jakými dnes studujeme sémiotické chování člověka vůbec. Rozhodně je dobré mluvit o kognitivních vědách v množném čísle, a podtrhnout tak interdisciplinární pluralitu jejich dílčích složek, jejich předmětovou i metodologickou provázanost.

Přesto však – co je předmětem kognitivních věd, jaké jsou jejich metody? Jaké je v tomto rámci postavení kognitivní lingvistiky?

Jestliže nechceme stavět ostré, „institucionální“ vědní hranice tam, kde by to neprospěvalo úplnosti poznání, pak lze snad říci, že předmětem takových věd je lidské intersubjektivní sémiotické chování, jeho reagování na „svět“ (dal jsem to slovo do uvozovek, neboť zpřesnění tohoto pojmu již znamená filozoficky velmi rozmanitá řešení jeho statusu); přirozeně, že důležitou složkou zkoumání je právě i úloha technických nástrojů, které se v tomto procesu uplatňují – nejen tedy počítačová technika, ale vůbec přestože jak v přírodních vědách, tak i např. v psychologii, pochopitel-

ně i v lingvistice, sociometrické a psychometrické instrumenty. Komplexnost a šíře předmětu pak je příčinou, že značný je i rozptyl metod: od postupů výrazně formálních přes korektní algoritmické analytické procedury až po spekulativně kategorizační postupy. Do této vědní oblasti patří vše, co se týká forem, způsobů toho, jak člověk myslí, míní, rozumí, chápe, jak komunikuje o věcech světa, které ho obklopují – především však spoluurčují a které on ve světě vytváří.

Mohl byste se vyjádřit ke vztahu mezi pojmovými strukturami, jazykem a myšlením? Připouštíte, resp. zahrnuje kognitivismus také jiný než zkušenostní způsob pojmového uchopování a prožívání světa? Umí jej reflektovat?

Tady je třeba vyjít z určitého paradoxu: je pravda, že se podařilo za staletí shromáždit nesmírné množství poznatků a teorémů z této oblasti – i když ne vždy se daří uspokojivě je usouvztažnit, strukturovat – a zároveň je pravda, že nás tyto poznatky stále uspokojují jen málo. Objektivní příčinou je nezrušitelný fakt, že je tu předmět zkoumání totožný s „nástrojem“ zkoumání. Mentální procesy, mozková činnost se zmocňujeme mentálních procesů a jejich produktů. Empiricky vzato přímo „se nám dává“ fyziologie a neurologie mozkové činnosti – tady jsem se ale ocitl na půdě, kde opravdu nejsem odborníkem; z druhé strany se nám pak takto „dávají“ zvnějšněné, fixované a fixovatelné „produkty“ mentální činnosti, tj. řečové projevy, texty. Soustava zprostředkujících článků je ona příslovečná černá skříňka, do jejíhož obsahu se lze dostávat formálně korektní extrapolační empirických poznatků z jedné i z druhé strany, s tím spojenou modelační činností, ale i spekulací apod. Ta černá skříňka je po staletí vyplňována velkým množstvím dat metodologicky velmi různého původu, především tedy představami o strukturách pojmů, představami o předpokladech řečového chování, které se tradičně chápou jako jazyk, atd.

Myšlenka, že kategoriální prostředky lidské mentální činnosti nejsou intaktní se strukturací předpokladů k řečové činnosti, je ovšem velmi stará – stačí se zamyslet nad vztahem klasických logik, platónsky založených představ o konceptuálních soustavách a klasickými, avšak stále vlivnými představami o gramatikách přirozených jazyků a souvislosti budou zcela zřejmé. Na skutečnost, že se řeč, jazyk podílí na způsobech našeho vidění světa, jazykovědci upozornili již dávno, např. L. Weisberger nebo Sapir i jiní. Dnes hraje v těchto souvislostech významnou roli to, co lze v češtině nejvýstižněji označit jako obrat k řeči ve filozofii a v humanitních vědách. Řečová činnost, texty již nejsou jen to, co nás má dovést k něčemu podstatnějišmu, k mentálním procesům vůbec, k pojmotvorným procesům, ale stále častěji je to „cílový“ předmět poznání, a to nejen pro lingvistiku. Někdy to až vyvolává pocit jakési redukce všech mentálních procesů na řečovou činnost. To pak ovšem posiluje pozici lingvistiky v kontextu kognitivních věd.

Poznámky:

Lingvistika – soubor disciplín zabývajících se zkoumáním přirozených jazyků, jazykověda

Sémiotika – vědní oblast zabývající se teorií znaků, výzkumem znakových vztahů, znakovým chováním člověka

Sémantika – jedna z tzv. sémiotických dimenzí (vedle syntaxe a pragmatiky), oblast zkoumání významových vlastností znakových vztahů

Antropomorfní – jev chápáný v analogii, popř. v izomorfii s vlastnostmi lidskými

Antropocentrický – nazírání jevů přírody, světa ze zorného úhlu pozice člověka jako pozice z hlediska poznání privilegované

Noetika – věda o poznání

Změřte si své síly po latinsky

Katedra klasické filologie FF UP zve všechny studenty UP zájemající se o latinskou kulturu k účasti v překladačské soutěži v latině. Soutěže se může zúčastnit každý student, který je ve školním roce 2002–2003 zapsán na UP v bakalářském, magisterském či doktorském (postgraduálním) studiu. Soutěž se vyhlašuje v těchto kategoriích:

1. **Poezie** – 200 až 220 veršů libovolného latinského autora přeložených do češtiny.
2. **Próza** – 12 až 15 stran prozaického latinského textu jakéhokoliv žánru krásné i odborné latinské literatury přeloženého do češtiny.
3. **Drama** – 12 až 15 stran libovolného latinského divadelního textu přeloženého do češtiny.
4. **Latinitas viva** – 5 až 7 stran libovolného literárního textu (próza, poezie i drama) přeloženého z libovolného jazyka do latiny.
5. **Epigrafika** – překlad do češtiny a interpretace libovolného latinského nápisu.

Vysvětlující poznámky a další podmínky:

Pod pojmem strana rozumíme klasickou normostranu (30 řádků×60 znaků, celkem 1800 znaků). V kategorii č. 2 (próza) si můžete zvolit jakýkoliv text krásné či odborné literatury (ve starověku i středověku se ostatně obě tyto oblasti značně prolínají), včetně takových textů, jako jsou např. zakládací listiny apod. V kategorii č. 5 se vyžaduje přiložená fotografie uvedeného nápisu. Hodnotí se nejen překlad, nýbrž i interpretace a doplňující poznámky. Upřednostňují se dosud nezpracované nápisy či nápisy, k jejichž interpretaci soutěžeji přispívá novým a tvůrčím způsobem. V kategoriích 1, 2, 3 a 5 můžete překládat latinský text z jakéhokoliv doby (latina klasická, křesťanská, středověká, humanistická, barokní i nová). Rovněž tak v kategorii č. 4 můžete překládat český či jinojazyčný text pocházející z jakéhokoliv doby. Pro všechny kategorie se upřednostňují dosud nepřeložené texty. Nicméně do soutěže je možno přihlásit i text, který byl již dříve přeložen, v tom případě však musí jít o prokazatelně samostatný, nový a tvůrčí překlad, nikterak nepodléhající dřívější verzi. Soutěžící dodají text v jednom vyhotovení napsaném na počítači či na stroji spolu s jednou verzí (stačí čitelná xerokopie) překládané latinské (v případě kategorie č. 4 české či jinojazyčné) předlohy. Současně s tím uvítáme (ale striktně nevyžadujeme) i dodání textu v elektronické verzi (buď na přiložené disketě, nebo zasláním e-mailem na adresu lubor.kysucan@upol.cz). Přijímají se jen práce zřetelně označené jménem a kontaktní poštovní (či elektronickou) adresou soutěžícího. V případě jakýchkoli dalších dotazů spojených s účastí v soutěži a jejími podmínkami se obračejte na uvedené e-mailovou adresu.

Své práce můžete doručit buď poštou, nebo osobně na následující adresu: Katedra klasické filologie, Filozofická fakulta UP, Vodární 6, 771 80 Olomouc, a to nejpozději do 30. 4. t. r. Pokud budete práce zasílat poštou, označte prosím obálku heslem SOUTĚŽ.

Práce zhodnotí odborná porota složená z vyučujících Katedry klasické filologie FF UP. Vítězné práce v každé kategorii budou odměněny hodnotnými knižními cenami a v případě souhlasu soutěžících publikovány v časopise *Echo Latina*, případně na právě zřizovaných internetových stránkách katedry. V případě zdařilých překladů do latiny uvažujeme i o publikacích v zahraničních periodikách.

Výsledky soutěže budou vyhlášeny a vítězné slavnostně odměněny v rámci konference *Klasická filologie na prahu III. tisíciletí* konané na FF ve dnech 29. až 30. 5. 2003. Soutěž a zmíněná konference symbolicky zavřou cyklus akcí pořádaných u příležitosti desátého výročí znovuoobnovení Katedry klasické filologie, které jsme si připomněli v loňském roce.

Těšíme se na vaši účast v soutěži a přejeme vám hodně tvůrčích radostí a dobré inspirace při překládání.

L. Kysučan, Dr., Katedra klasické filologie FF UP

„Vývoj každé entity – ať už jazyka, nebo genů – která zůstane izolována od ostatních, se začne ubírat jiným směrem. Mezi procesem biologické evoluce a procesy, kterými se společných základů vznikají nové jazyky, existuje přímá paralela. Dnes se ví, že se jedná o více než pouhou analogii mezi lingvistickými a biologickými změnami. Jazykové bariéry zpomalují pohyb genů a mohou se stát i označením genetického skoku. A co víc: rodokmen jazyků nápadně připomíná rodokmeny založené na společných genech jako upomínky na společné dějiny.“

S. Jones

Pokračování příště

-mh-

Z galerie olomoucké univerzity /XVII/

V našem seriálu jsme již vícekrát četli o prvním zakladateli jezuitské koleje v Olomouci biskupu **Vilému Prusinovském z Víckova (1565–1572)**. Iničiátorem příchodu jezuitů do hlavního města Markrabství moravského byl sice již Prusinovského předchůdce biskup Marek Khuen (1553–1565), uskutečnit se to však podařilo až Vilémovi Prusinovskému. Ovlivněn protireformačními zásadami tridentského koncilu i entuziasmem svého mládří rozhodl se uvést do svého rezidenčního města nový, misijní výbojný řád Tovaryšstva Ježíšova. Problémy nastaly s existenčním zajištěním nového církevního ústavu. V Olomouci již nebyly „proluky“, které by umožňovaly lokalizovat jezuitskou kolej, a nedostávalo se ani disponibilního majetku v nejbližším okolí. V době reformace sice u nás silně ochabl zájem o řeholní povolání, zejména v rámci středověkých řádů, a mnohé kláštery byly doslova na vymření, ale přece jen nebylo právně jednoduché takové instituce „zlikvidovat“ ve prospěch ústavu nového. Tak tomu bylo i v Olomouci.

Biskup Prusinovský nejprve zvažoval dát jezuitům k dispozici augustiniánský klášter Všech svatých (stával na místě dnešního Domu armády, v prostoru ulice Pekárni a ve východní části budovy kasáren Hanáckého pluku). To se však ukázalo nereálné, a proto jednal o přemístění kláštera minoritů do opuštěného kláštera augustiniánek v kostela sv. Jakuba (v místech budovy Filozofické fakulty Univerzity Palackého). Klášter minoritů s kostelem Panny Marie a sv. Františka se stal útočištěm prv-

ních otců jezuitů příšlych z Vídně do Olomouce o Velikonočních roku 1566. (Musíme však čtenáře upozornit, že situace nebyla ani zdaleka tak přímočará a snadná. Převzetí minoritského kláštera předcházela ještě řada nesází.)

Biskup Prusinovský na základě breve papeže Pia V. (viz pojednání o Piu V.) z 9. srpna 1566 vystavil jezuitům první fundační (zakládací) listinu datovanou 9. října 1566, v níž se zavazoval zajistit jezuitskou kolej v Olomouci ročním platem ve výši 500 zlatých. Dále jim slíbil zajistit vyhovující kolejní budovu s kostelem, ale než se tak mělo stát, odevzdal jim do svobodného užívání nový dům vedle katedrální školy. Pět dní předtím uvedl provinciál Maggi do úřadu prvního rektora olomoucké koleje, Španěla Hurtada Pereze.

Vilém Prusinovský z Víckova se narodil roku 1534 (denní datum neznáme) v rytířské rodině Mikuláše z Víckova a Anny ze Mstěnic. Tuto lokalitu dnes na mapě Moravy nenajdeme, protože vesnice zanikla. (Díky soustavnému archeologickému výzkumu Vladimíra Nekudy z Moravského zemského muzea v Brně, který zde od roku 1960 pracoval plyných 16 výzkumných sezon, víme o ní neuvěřitelně mnoho.) Matka biskupa Prusinovského Anna byla druhorozenou ze čtyř dcer Jana Šašovského ze Mstěnic. Otec Mikuláš z Víckova zastával úřad královského komorníka. Nesporné nadání i existenční zázemí mu umožnily studovat nejprve ve Vídni a později v Itálii. V letech 1554–1558 studoval proslulou právníkou fakultu v Padově a odtud odešel do Říma. Zde se dostal do blízkosti biskupa, pozdějšího kardinála Commendone, od něhož přijal v prosinci 1558 tonzuru a o rok později čtyři nižší svěcení.

K pokračování studií mu rodina vymohla prostřednictvím přímluvy císaře Ferdinanda II. u olomouckého biskupa jmenování proboštem kroměřížské kolegiální kapituly. Vzhledem k tomu, že tento úřad mohl vykonávat pouze jako kanovník olomoucký, získal Vilémovi Prusinovskému z Víckova i toto druhé obřocí. Příjmy z těchto úřadů mu umožnily pokračovat ve studiích. Na Moravu se vrátil v roce v roce 1560. Po opětovné přímluvě Ferdinandově se stal koadjutorem starého a nemocného probošta brněnské kapituly. V roce 1562 mu bylo císařem uděleno ještě proboštsví litoměřické (musel se však vzdát proboštsví kroměřížského).

Po smrti biskupa Marka Khuena 10. února 1565 byl kanovník Vilém Prusinovský zvolen, pravděpodobně v rektorátní kapli sv. Anny při katedrále, zvolen 9. března olomouckým biskupem. Stalo se tak přímo symbolicky na svátek moravských patronů sv. Cyrila

a Metoděje (z 9. března byl jejich svátek přenesen na 5. července až v roce 1863 kvůli vhodnějšímu termínu velehradských poutí). Již po své biskupské konsekraci 13. dubna 1565 zahájil v diecézi, což byla tehdy stále ještě celá Morava, proces protireformace. V lednu 1566 si u císaře Maxmiliána vymohl, že i utrakvistické duchovenstvo podléhalo jurisdikci biskupa. Proti všeobecné nelibosti šlechty i věřících prosazoval na úkor nekatolických duchovních kněze katolické. V restauraci katolicismu na Moravě chtěl využít především jezuitu, s nimiž se osobně seznámil při studiích ve Vídni a v Římě. Vedle olomoucké koleje usiloval o zřízení koleje také v Brně, avšak ta vznikla až po jeho smrti.

V duchu tridentských reforem katolické církve svolal Vilém Prusinovský v roce 1568 synodu kněžstva olomoucké diecéze zaměřenou zejména na obnovení církevní kázně. V ekonomickém ohledu byl dobrým hospodářem, takže rozmnožil biskupské statky. Nedostalo se mu příležitosti dovážet mnoho započatých akcí ke zdárnému konci. Od jara roku 1571 začal churavět a 16. června 1572 na zámku v Kroměříži dokončil svůj život v pouhých 38 letech. Některé prameny uvádějí, že by otráven, nezvratné doklady o tom však nemáme. Jisté je, že v kapitule měl mnoho kritiků a snad i nepřátel. Olomoucká jezuitská fundace mu v kapitule způsobila mnoho problémů, které se naplno projevíly ihned po jeho smrti. Ze by však někdo z kapituly zašel až tak daleko? Na to se nám již odpovědět nepodaří.

Biskup Vilém Prusinovský z Víckova byl podle svého přání pochován u jezuitů v kostele Panny Marie Sněžné, ovšem v onom původním gotickém, převzatém od minoritů. Jeho hrob se nachází „ante summum altare, ubi sacerdos stans introitus dicit, et lapis super impositus“ (před hlavním oltářem, kde kněz stojí introitus říká a kde je kámen zasazen). Desku z bílého mramoru s biskupovým reliéfem poříдила jeho rodná sestra Helena. V českém překladu zněl nápis na jeho náhrobníku: „*Nejdůstojnějšímu a nejjasnějšímu knížeti a pánu, panu Vilému Prusinovskému z Víckova, biskupu olomouckému, sv. Cyrila a Metoda, biskupů markomanských, v přímé posloupnosti nástupci nejhodnějšímu, této koleje a škol Tovaryšstva Ježíšova zakladateli a chrámu obnoviteli nejměstřednějšímu, víry katolické předbojovníkovi nejhonivějšímu, jakož i studujících a všech chudobných mecenáši a ochránci nejdobrotivějšímu Helena, jediná sestra, bratru jedinému a nejdražšímu v pláči postavila*“.

V 18. století při výstavbě nového barokního kostela Panny Marie Sněžné byl biskupův hrob přenesen do krypty pod presbytář a do boční kaple sv. Ignáce z Loyoly přenesena deska – epitař, který je zde dodnes. Na mramorové desce 227×105 cm je v nízkém reliéfu zpodobněna stojící postava biskupa v pontifikálním rouchu s infulí na hlavě a v levici s berlou se šátkou (sudarium) chránící berlu od potu ruky. Pravíci biskup zehná. Dole u levé nohy je rodový znak z Víckova. V rámové liště je umístěn nápis ve tvaru kapitály, který přechází zčásti také na vnitřní lištu. Písmena byla původně sekaná a vyplněna bronzovými literami. Později byla přetažena štukem a na něm litery byly namalovány zlatou barvou, což působí problémy při transkripci. Nápis uvádíme z literatury v překladu: „*Vilém Prusinovský pod mramorem ukryt zde leží, olomoucký biskup a zakladatel lycea. Aby úplně nezahynul (nebyl zapomenut), Ctibor Syrakovský jeho jméno (památku) tvrdým kovem od neblahé smrti (zapomenutí) zachraňuje. Zemřel roku 1572, 15. (!) června, ve věku 38, episkopátu 7 let.*“

Ctibor Syrakovský z Pěrkova zastával úřad nejvyššího pisáře Markrabství moravského. Byl ženatý se sestrou Viléma Prusinovského z Víckova Helenou (Alienou), vdovou po Jáchymovi Zoubkovi ze Zdetína a na Zdoučkách. Jako jeho švagr pořídil tento epitař na biskupovu památku asi nedlouho po jeho smrti. To by však znamenalo, že Prusinovský měl v kostele dvě náhrobní desky, od sestry a ještě od švagra. Problém bude třeba ještě řešit důkladným rozбором pramenů i epitařů.

Prof. M. Pojsl, CMTF

PŘEČETLI JSME ZA VÁS

Co bylo kdysi univerzitou...

(...) Před dvaceti lety byl svět úplně jiný. To ještě vládla idyla. Univerzita byla komorní, přátelská. Moje fakulta vzdělávala několik set studentů, nyní jich vzdělává tisíce. A také se nenabízely drogy na každém rohu, nebylo takové pokušení, taková rivalita, takové riziko, taková dřina ani takové kariéry, o jaké dnes usilují studenti a jejich profesori. Pro většinu z nás znamenala vysokoškolská studia naprosto bezstarostný čas. Možná několik lidí v ročníku uvažovalo o své kariéře. Naši profesori měli spoustu času, promenovali se po fakultě, znali nás jménem. Na peníze se taky spíš nemyslelo. Někteří z nás si přivydělávali ve studentském družstvu, ale kromě pár zlatých nic víc na té práci nezáleželo.

Nyní na sebe musejí všichni vydělat – vysoké školy, profesori, studenti. Profesori mají tedy několik úvazků, studenti současně pracují (tí, kdo fetují, daleko více než ostatní) a státní vysoké školy přijímají tolik platících studentů, kolik se jich jen dá nacpat do poslucháren. „V současné době,“ napsal nám jeden rektor, „můžeme stěží zjistit, zda studenti skládají zkoušky pod vlivem amfetaminu, protože převládají zkoušky písemné, uskutečňované ve velkých skupinách.“ My jsme většinu zkoušek skládali ústně. Ptám

se profesora dvou krakovských vysokých škol, jestli jeho studenti fetují. Kdysi o tom slyšel. „Ale jak se to dá poznat, když mám na přednáškách před sebou sto nebo dvě stě osob? Teď má vysokoškolský profesor jen vzácně kontakt s menšími skupinami, ledaže přednáší archeologii.“

To, co kdysi bylo univerzitou a stále se tak nazývá, se ve značné míře stalo továrnou na lidské pomřítí. Máloměrny profesor je ještě vázán na své studenty. Ostatně většina studentů se přijímá k vysokoškolskému studiu pouze na krátkou dobu. Na jedné právnícké fakultě je od počátku známo, že z 1 800 studentů prvního ročníku získá magisterský diplom polovina a jedna čtvrtina z nich už nenastoupí do druhého ročníku. Na polytechniky, lékařské akademie (v Polsku nejsou lékařské fakulty součástí univerzit – pozn. překl.), zemědělské vysoké školy a na mnoho univerzitních oborů se přijímá značně víc studentů, nežli je míst v laboratořích, kde semináře a cvičení začínají ve druhém ročníku. (...)

Jacek Żakowski: Velký speed (speed – angl. rychlost, chvat, ale také slangové označení drog se stimulačním účinkem – amfetaminu, pervitinu apod.), Polityka 4/2003, přel. -if.

Zkušenosti z misijní stáže v Britské Guyaně

V polovině roku 2002 se vrátily dvě posluchačky CMTF UP, **Iva Kuncová** z druhého ročníku teologie a **Veronika Němčáková** z třetího ročníku bakalářského studia sociální a charitativní práce, z téměř jedno-ročního pobytu v Britské Guyaně, kde pomáhaly s výchovou a vzděláváním dětí. Pracovaly v zemi s odlišnou kulturou, zvyky i tradicemi, seznamovaly se s jinou mentalitou dětí i mládeže, zvykaly si na velkou vlhkost vzduchu s teplotami 25–35 stupňů ve stínu. Jejich dočasným domovem a také pracovištěm se stal klášter sester voršilek ve středu hlavního města Georgetownu. Vedle kláštera je církevní škola a sirotčinec, které jsou vydržovány z darů a příspěvků domácích i zahraničních sponzorů. Mateřskou, základní a střední školu pro děti a mládež od tří až do 18 let spravují sestry. Zájem o tuto prestižní školu je velký, ale studium si mohou dovolit jen děti majetnějších rodičů, kteří platí ne právě nízké školné. Celkem navštěvuje školu asi 800 žáků obojího pohlaví. Ve správe kláštera je také sirotčinec, v němž jsou umístěny dívky ve věku od 4 do 18 let. O tom, jak se s nezvyklými podmínkami vyrovnávala, jsem si povídala s I. Kuncovou.

Jakou činností vás sestry pověřily?

Druhý den po příjezdu nás matka představená seznámila s dalšími sestrami malé komunity a s úkoly, které na nás čekají ve škole a sirotčinci. Pracovala jsem jako pomocná učitelka v první třídě, kde bylo 27 pěti- a šestiletých žáků, velmi temperamentních a hluchých. Učila jsem je číst, psát, počítat a také základy vlastivědy. Vyučovací jazykem byla angličtina, kterou většina obyvatel mluví dosti špatně. Každý den jsem učila od 8 do 14.30 hodin s polední přestávkou na oběd, odpoledne jsem měla službu 3–4 hodiny v sirotčinci.

Před odjezdem jste uvedla, že máte obavy, jak zvládnete velký počet dětí, nad kterými budete mít dohled. Naplnily se tyto obavy?

Vzhledem k tomu, že se jedná o prestižní školu, je ve vlastním zájmu žáků, aby se v ní udrželi. Proto jsem neměla při vyučování větší potíže. Podobně v sirotčinci jsou dívky, které ztratily rodiče, nebo rodičům byly soudně odebrány, nebo pocházejí z chudých rodin, ale na jejich výchovu a vzdělávání přispívají sponzoři ze zahraničí v rámci tzv. adopce na dálku. Je přirozené, že všechny mají zájem se tu udržet. Snad jenom s dospělejšími dívkami bývaly menší potíže.

Jedná se o církevní zařízení, které spravuje katolická církev z příspěvků od místních a zahraničních dobrodinců. Navštěvují školu jenom katolické děti?

Britská Guyana patří mezi země, kde vládne mezi vyznáními velká tolerance. Téměř všichni obyvatelé se hlásí k některému náboženství. Nejvíce jsou zastoupeni muslimové a hinduisté, pak protestanti a katolíci, kterých je poměrně málo. Jejich vliv je však značný. Spravují školy, charitativní ústavy, nemocnice. Všechny ústavy a školy jsou otevřené pro všechny děti bez rozdílu vyznání. Musí se však podřídit školnímu řádu, který se opírá o učení katolické církve.

Čím se liší školní rok v Guyaně od naší praxe?

Překvapilo mne, že je rozdělen na tři části (trimesstry). První trimestr začíná v září a končí před Vánoce, následují tři týdny volna, druhý trimestr začíná v polovině ledna a končí před Velikonocemi, pak jsou dva týdny volna, třetí trimestr končí na začátku července, pak začínají hlavní prázdniny a trvají až do začátku září. Vyučuje se od pondělí do pátku. Každý den před vyučováním se žáci shromáždí ve školní hale ke společné modlitbě, po ní se rozejdou do tříd. V poledne před jídlem je krátká modlitba. Výuka končí ve 14.30 hodin. Odpoledne jsem pak měla službu v sirotčinci.

Měla jste vůbec nějaký volný čas pro sebe?

Nebylo ho mnoho, ale proto jsme sem přijely, abychom sestrám pomohly. Každý týden jsem měla volno v pátek, jednou za měsíc pak celý víkend. O velikonočních prázdninách nám sestry zprostředkovaly krásný výlet do hor ve vnitrozemí, kde jsme prožili nádherný týden na jedné faře uprostřed neporušené přírody bez silnic, hluku a špíny, kterou jsme

viděly v hlavním městě. Obdivovaly jsme bujnou tropickou vegetaci, kvetoucí ibišky různých barev, vodopády Curucubaró i prostá obydlí obyvatel, mezi kterými převládají černoši (60 %), Indové (30 %), Indiáni, míšenci, bělochů je vidět velmi málo. Na závěr našeho pobytu nám sestry zajistily týdenní pobyt v jedné řádové komunitě na ostrově Barbado-su, kde jsme na rozdíl od Guyany užily nádherného koupání v čistém moři.

Zpravidla každý rozhovor končí otázkou, jaké poznatky a zkušenosti jste si z téměř jedno-ročního pobytu v zahraničí odnesla...

Bylo toho více. Především jsem si ověřila své schopnosti v práci s dětmi ve škole i v sirotčinci, velké pochopení pro lidi odlišné mentality. Poznala jsem velkou chudobu v chatrných obydlích, velké rozdíly mezi bohatými a chudými. Jednorozhodně od rodinného zázemí a přátel doma upevnilo naše vzájemné vztahy. Měla jsem také možnost poznat život v řeholní komunitě sester voršilek, účastnit se jejich společných modliteb a bohoslužeb, obdivovat jejich obětavou, nezištnou a vysilující práci pro druhé, zejména pro děti. Poznala jsem také krásnou zemi, lidi i přírodu. I když skutečnost byla podstatně odlišná od představ, s kterými jsem do Guyany odjížděla, zejména začátky byly obtížnější, pokládám celý pobyt v této zemi za nesmírně užitečný a přínosný pro své další studium i praxi. Velmi silným okamžikem pro mne byla chvíle, když asi po půl roce mne objala holčička Judy, která do té doby jenom obtížně navazovala kontakt s druhými lidmi. To byla pro mne krásná odměna.

Rozmlouval

PhDr. V. Cekota, CMTF UP

Erasmus – více než studium

Vlastně se mi do Finska ani moc nechtělo. Z toho neznáma jsem měl strach. V zatopené Praze jsem s problémy dostal vizum, nechal se pojištit a nakonec nasedl do letadla. Když mě pak v Jyväskylä zavedl můj tutor do studentských kolejí Kortepohja, když za ním zaklaply dveře a mým jediným společníkem v pokoji se stal můj kufr, padla na mě tíseň. A taky jsem se sám sebe ptal: Má tohle smysl?

Další den mě přidělili do skupinky s několika Evropany. Zkusil jsem na ně něco anglicky. Jejich překvapené výrazy mě obav sice nezabavily, ale když jsem později viděl, jak jim z obličeje mizí rozpaky, věděl jsem, že se zlepšuji. Celý týden nás seznamovali se školou. S knihovnou, menzou, kursy. Se vším, co se školou souviselo.

Jedna starší paní s příjemným obličejem nás provedla po městě. Vyprávěla o významném architektovi Alvaru Alto, o kterém jsem nikdy neslyšel, seznamovala nás s historií města, jehož domy byly prosty výšky a velkoleposti. Prohlídku ukončila na vyhlídce. Tehdy jsem poprvé spatřil všechna ta jezera, mezi nimiž město stálo; ty nekonečné lesy, které se táhly k obzoru na všech stranách.

Postupně jsem si zvykal na jiný svět. Chodil jsem do školy a měl tolik volného času, že jsem někdy nevěděl, co s ním. Účastnil jsem se programu Host Family a poznal Lauri a Meeri. Příjemný šedesátiletý manželský pár. Strávil jsem u nich několik večerů v přátelské konverzaci.

Jednou jsme jeli navštívit jejich známé na venkov. Na houpačce tam seděl sníš a uschlé slunečnice měly na hlavách bílé čepice. Stály tam hrde, i když věděly, že za sluncem se už nikdy neotočí.

Viděl jsem tancit Pabla a připadalo mi, že trochu rozumím španělské krvi. Slyšel jsem nádherný hlas Katidji, černošky z Paříže, nebo se usmíval na zdvonivým smíchem Taufiga z Maroka.

V Jyväskylä byl kus světa. Teploty v zimě dosahovaly i –35 °C, den trval v prosinci asi čtyři hodiny. Pokud vysvitlo slunce, drželo se nízko nad obzorem a zdálo se, jako by celý den jen zapadalo. Sníš se někdy třeptal jako křišťál a když jsem v noci spatřil neřítový dech Polární záře, věděl jsem, že je spousta věcí, pro které je dobře, že jsem tady.

Myslím si, že program Erasmus je jedna z velkých příležitostí pro všechny studenty. Věřím, že člověk může získat víc, než ztratit.

M. Vaverka student FTK a FF UP

EFPSA – Európska federácia študentských psychologických asociácií

V dňoch 4. až 8. decembra sa uskutočnilo v slovinškom Ankarane výročné zasadanie výkonného výboru Európskej federácie študentských psychologických asociácií (EFPSA). Česká asociácia študentů psychologie (ČASP), ktorú som na stretnutí zastupoval, je členom EFPSA od roku 2001. EFPSA združuje národné študentské asociácie z 15 európskych krajín a mnohé ďalšie majú status pozorovateľa. V Slovinsku sa zišlo 22 ľudí z 13 rôznych krajín.

No a o čom bola reč? Prvý deň zástupca každej krajiny prezentoval národnú asociáciu – čo sa udialo za posledný rok, aké zaujímavé plány majú do budúceho roka, čím sa budú snažiť zaujať svojich európskych kolegov. Pri prezentácii našej asociácie – jej aktivitách a plánoch – kolegovia vysoko ocenili spoluprácu ČASP a profesionálnych psychologických organizácií v Českej republike. Prezident EFPSA Pedro Neves označil Českú republiku ako jeden z najlepších príkladov spolupráce študentov a profesionálov. A vedel o čom hovorí – v roku 2000 sa zúčastnil na pozvanie dr. Šolca medzinárodného kongresu psychológie práce a organizácie EAWOP v Prahe ako zástupca EFPSy. Bol to vôbec prvý kongres európskeho formátu, na ktorý boli oficiálne pozvaní zástupci študentov. Od vtedy sa študentské fóra natrvalo usadili v kongresových programoch – stalo sa to určitou prestížou, a nebude to inak ani na tohtoročnom kongrese EAWOP v portugalskom Lisabone, či kongrese EFPA vo Viedni.

V ďalších dňoch sme prevažne hovorili o plánoch EFPSy do budúcnosti: o organizácii každoročného

študentského kongresu – tento rok sa uskutoční v Porte s ústrednou témou „emocie“; o plánovaných výmenných pobytoch študentov (ČR – Poľsko, Slovensko, Slovinsko); o pripravovanej štandardizácii psychologického vzdelávania v európe – Európsky psychologický Diploma; o organizácii letnej školy – týždenného pobytu študentov rôznych krajín diskutujúcich na určitú tému. Sumarizovali sme, čo sa nám podarilo, čo ešte musíme vylepšiť.

Po večeroch sa trochu oficiálna nálada rokovania menila na príjemne uvoľnenú – prišiel aj Mikuláš s čertom, ochutnávka typických národných jedál a nápojov.

Tažko v jednom článku popísať všetko dôležité. Podrobné informácie o aktivitách ČASP v rámci EFPSA nájdete na našej webovej stránke – www.casp.upol.cz, prípadne všeobecné informácie o EFPSA na www.efpsa.org.

Keď sa obrziem napäť, mám príjemný pocit z dní, ktoré som strávil s priateľmi a kolegami z rôznych krajín, kde sme spravili kopy serióznej práce a pritom sa výborne zabavili. Ale doba pokročila – nikto nie je študentom večne – a prišiel čas uvoľniť miesto mladším.

Novým zástupcom Českej republiky vo výkonnom výbore EFPSA bola zvolená na nedávnom valnom zhromaždení ČASP študentka 2. ročníka na Katedre psychológie FF UP Romana Pelcová. Gratulujeme a prajeme veľa úspechov, Romčo!

M. Šucha

Vydavatelství UP v roce 2002

Stalo se již pravidlem, že každoročně v tomto období Vydavatelství Univerzity Palackého informuje na stránkách Zurnálu o své činnosti za uplynulý rok.

Nejdříve malá rekapitulace vydavatelství počinů v uplynulých letech a několik čísel z prodejny učebnic a skript.

V březnu jsme na knižní výstavě *LIBRI 2002* v Olomouci prezentovali vydavatelství činnost Univerzity Palackého.

V dubnu proběhla již pátá konference vysokoškolských vydavatelů a nakladatelů, tentokrát na Západočeské univerzitě v Plzni. Organizátory bylo Vydavatel-

rozšiřujícího projektu, který byl opět podpořen finanční dotací VNJH. Na rozšíření se nyní pracuje.

Jedním z dalších doprovodných programů knižního veletrhu v Praze bylo vyhlášení soutěže Jednoty tlumočnicků a překladatelů o nejlepší slovník roku 2000. Bylo přihlášeno celkem 80 slovníků. Čestné uznání odborné poroty dostalo dílo prof. Oldřicha Švarného. Jedná se o čtyřdílný učební česko-čínský slovník, který vydala Univerzita Palackého v letech 1997–2000. Současně byla vyhlášena veřejná soutěž o nejlepší slovník roku. Výsledky byly zveřejněny na podzim v Praze. Slovník prof. Švarného se umístil na 7. místě.

V říjnu jsme se již tradičně zúčastnili mezinárodního knižního veletrhu ve Frankfurtu nad Mohanem. Vystavovali jsme v rámci české národní expozice. Při výběru publikací určených k výstavě jsme se zaměřili na cizojazyčnou produkci VUP. Na frankfurtském veletrhu již pravidelně jednáme se zahraničními vydavateli o nákupu práv na překlady u předem vytýpovaných publikací. Tentokrát to byl vydavatelství dům Larousse, náš partner již z předešlých let. Byl projednán nákup práv na překlad *Sociologického slovníku* a *Drogového slovníku*. Jedná se o ediční řadu, ze které jsme v minulých letech již přeložili a vydali *Psychologický slovník*. Dále byl dojednan nákup práv pro překlad a vydání publikace z polského nakladatelství Wydawnictwo naukowe. A byl učiněn první kontakt a jednání ohledně nákupu práv na překlad *Pediatric z amerického originálu*.

V listopadu jsme „sklízeli“. Malou vzpomínkovou slavností v prodejné učebnic a skript VUP byla uvedena na knižní trh publikace *Dějiny Iberského poloostrova* autorů prof. Polišenského a doc. Bartečka. Slavností se zúčastnili vedle značného počtu hostů i doc. Barteček a blízcí příbuzní zesnulého prof. Polišenského. V listopadu, při příležitosti slavnostního otevření jezuitského konviktu, jsme uvedli na trh plnobarevnou obrazovou publikaci, která svým obsahem přímo souvisí s historií univerzity a tohoto objektu. Ještě v témž měsíci vyšla další nákladná publikace s velkým počtem obrazových příloh – *Olomouc – malé dějiny města*, kterou vydala Univerzita Palackého ve spolupráci se Statutárním městem Olomouc.

V prosinci se uskutečnilo na půdě VUP již tradiční setkání s autory. Zde bych ráda poznamenala, že jsou zvaní vždy ti, kteří v průběhu roku využili našich služeb a publikovali ve VUP. Pravidelně je toto setkání spojeno s výstavou celoroční produkce vydavatelství, pro zájemce je uskutečněna prohlídka prostor celého vydavatelství. Pozornost budil dvoubarvý ofsetový tiskářský stroj (zn. Heidelberg), který má vydavatelství v provozu od září loňského roku.

▲ Mokjienko, V., Wurm, A.: *Cesko-ruský frazeologický slovník*, VUP 2002, 1. vydání, 659 stran

Ovšem zpráva, která jasně vypovídá o naší činnosti, přišla až v lednu. Je to statistika, kterou si nechává zpracovat Ministerstvo kultury ČR o všech evidovaných nakladatelích. Z 1949 evidovaných nakladatelů v ČR je Univerzita Palackého na 3. místě v žebříčku podle počtu vydaných publikací. Podle počtu vydaných brožur (rozsah do 48 stran) jsme na 6. místě.

Závěrem bych ráda poděkovala nejen svým spolupracovníkům, kteří se podíleli na tomto pěkném umístění v celorepublikovém hodnocení, ale také všem fakultám a autorům, kteří nám projevili důvěru předáním svých rukopisů k vydání. Věřím a pevně doufám, že v této spolupráci budeme mít možnost pokračovat i nadále.

Tabulka rozdělení vydaných publikací podle obsahu a zaměření

	Vědecké publikace	Skripta	Ostatní publikace	Dotisky	Celkem vydaných titulů
1999	28	89	48	24	189
2000	33	63	121	43	260
2001	29	96	85	37	247
2002	27	100	64	84	275

Prodej a distribuce

Rok	Počet prodaných publikací	Počet dobírek	Dobírky v Kč	Počet vystavených faktur	Hodnota faktur v Kč	Prodej v Kč celkem	Nakoupené zboží v Kč (od jiných vyd.)
1999	24 804	800 (cca)				2 534 300	
2000	35 481	217	65 000	624	870 000	3 050 000	965 000
2001	44 648	170	39 300	706	1 445 064	4 346 000	1 348 757
2002	43 775	242	81 274	687	1 560 880	4 719 438	1 196 047

Průměrný počet vydaných publikací od jednoho titulu je 275 ks. To není mnoho a je zde bohužel sestupná tendence, která se v důsledku projevuje růstem cen jednotlivých publikací. Je třeba si uvědomit, že předtisková příprava publikace je materiálově stejně náročná, ať se kniha vydává v nákladu 100 kusů, nebo 500 kusů. Jen výsledná cena publikace je potom dosti rozdílná. Z počtu 275 vyrobených titulů vyplývá, že vydavatelství expeduje v průměru 1,1 publikací denně.

K číslům z prodejny bych doplnila ještě následující údaje: Prodejnu v průběhu roku 2002 navštívilo cca 30 000 návštěvníků, z toho bylo 17 462 návštěvníků platících, tzn. 70 kupujících denně s průměrnou hodnotou nákupu 321 Kč. Průměrná denní tržba byla cca 22 500 Kč. Denní tržby na začátku semestru se pohybovaly kolem 90–140 000 Kč. Tolik řeč čísel a nyní o naší činnosti v datech.

ství ZČU a Vydavatelství UP. Hlavní náplň našeho jednání byla již tradiční – snaha o řešení společných problémů souvisejících s vydavatelství praxí a formy spolupráce.

V květnu jsme vystavovali na mezinárodním knižním veletrhu *Svět knihy 2002* v Praze. Již druhým rokem se vysokoškolské vydavatelství spojily a vystavovali ve společném stánku. V rámci doprovodných programů byla za bohaté účasti odborné veřejnosti prezentována databáze vysokoškolských učebnic a skript, na jejímž vývoji jsme pracovali již v minulých dvou letech. Databázi je možno prohlížet na internetu na adrese *edubooks.zcu.cz*. Celý projekt byl realizován za finanční podpory Vzdělávací nadace Jana Husa (VNJH). Naší snahou a cílem je, aby databáze sloužila nejen pro potřeby studentů a vyučujících, ale také ke splnění zákonné povinnosti vydavatele – k ohlášení vydaných publikací. To bylo podnětem pro zpracování

Lednová produkce

Fakulta tělesné kultury

Riegerová, J. (odpov. red.): *Česká antropologie*. Časopis České společnosti antropologické, č. 52, Olomouc 2002. 1. vyd., 92 s.

Filozofická fakulta

Vičarová, E.: *Rakouská vojenská hudba 19. století a Olomouc*. 1. vyd., 180 s.

Suchánek, V.: *Topografie transcendentních souřadnic filmového obrazu*. 1. vyd., 262 s.

Černý, M. K.: *Nástin vývoje symfonie od počátku do poloviny 20. století*. 1. vyd., 178 s.

Lékařská fakulta

Šimánek, V. (editor): *Biomedical Papers*. Volume 146, Number 2. 1. vyd., 116 s.

Urbánek, K. a kol.: *Výšetřovací metody v neurologii*. 2., přeprac. vyd., 128 s.

Herman, J.: *Variety dolních končetin a jejich léčba*. 1. vyd., 34 s.

Papeš, Z., Ulřích, M.: *Zdravotnická ekonomika (úvod)*. 1. vyd., 86 s.

Papeš, Z.: *Zdravotnické instituce*. 1. vyd., 56 s.

Pedagogická fakulta

Nelešovská, A.: *Pedagogická komunikace*. 1. vyd., 182 s.

Renotierová, M.: *Somatopedické minimum*. 1. vyd., 88 s.

E-PEDAGOGIUM – nezávislý odborný časopis určený pedagogickým pracovníkům. III/2002. 1. vyd., 84 s.

Přírodovědecká fakulta

Bičík, V. (editor): *AUPO. Chemica 41*. 1. vyd., 64 s.
Molnár, J., Navrátilová, D., Calábek, P. (sestav. sborník): *Matematický klokan 2002*. 1. vyd., 48 s.

Právnická fakulta

Zlámal, J.: *Jednoduché účetnictví pro právníky*. 1. vyd., 114 s.

Zlámal, J.: *Podnikové finance*. 1. vyd., 134 s.

SDV

Jílek, V.: *Dějiny české žurnalistiky od svého počátku do r. 1945*. 2. vyd., 140 s.

Klimentová, E.: *Teorie a metody sociální práce III*. 1. vyd., 96 s.

Kliment, P.: *Speciální psychopatologie*. 1. vyd., 90 s.

Ryšavý, D.: *Metody a techniky sociálního výzkumu*. 1. vyd., 108 s.

CODV

Vrba, J., Všetulová, M.: *Multimediální technologie ve vzdělávání*. 1. vyd., 66 s.

VUP

Zdeněk Píkrýl: *Sochy, kresby, medaile a jiné básně*. 1. vyd., 88 s.

Mačák, J.: *Obecná patologie*. Dotisk 1. vyd., 190 s. + obr. příloha.

Holoušová, D., Krobotová, M.: *Diplomové a závěrečné práce*. Dotisk 1. vyd., 118 s.

Mihál V. a kol.: *Vybrané kapitoly z pediatrie III*. Dotisk 1. vyd., 202 s.

-kop-

RNDr. H. Dziková, ředitelka VUP

Ad: K odvolání doc. V. Rýznara...

V minulém čísle Žurnálu UP byl uveřejněn dopis prof. V. Krále, CSc., zabývající se situací ve Fakultní nemocnici Olomouc v souvislosti s odvoláním doc. V. Rýznara, CSc., z funkce ředitele. Mimo jiné píše pan profesor o problému všeobecného a trapného přikryování na zasedáních přednostů klinik, o neexistenci kritiky. Na jedné z mnoha vlastních zkušeností zkusím ukázat, co mohlo většinu přednostů a primářů vést k onomu zdánlivému přikryování na schůzích.

Na konci roku 2000 jsem podal přesně podle pravidel žádost o zakoupení čtyř přístrojů pro umělou plicní ventilaci novorozenců v ceně asi 1 300 000 Kč za jeden. Šlo o havárii zaviněnou stářím přístrojů, ale hlavně okamžitým přerušením dodávek náhradních dílů. Bez těchto ventilátorů může mé oddělení, na kterém se staráme o nemocné novorozence nejenom Olomouckého kraje, plnit svou funkci jen na 50%. Ostatní děti a rodičky se musí často za dramatických okolností převážet do Ostravy nebo Brna. Investiční komise uznala tento stav za havarijní (pak ještě několikrát). Dva přístroje jsme dostali v březnu (tedy asi za čtyři měsíce). Tolik úvodem.

Když jsem po roce rekapituloval snahu po zajištění zbývajících dvou ventilátorů, získal jsem následující seznam: minimálně šedesát hodin osobního jednání a dvanáct dopisů bez písemné odpovědi. Ústní příslib zakoupení jednoho ventilátoru jsem během roku získal a ztratil minimálně 30x, občas i několikrát denně. Prostě ráno to vypadalo, že určitě bude, kolem poledne ne a odpoledne zase ano. Musím podotknout, že jsem opravdu jednal jen s investičními náměstkyněmi, pak s tehdejšími novými náměstkyněmi pro LP a ředitelem nemocnice. Ředitel nemocnice jednal velmi korektně, slíbil a předal dál svým náměstkyním. A pak jsem se ocitl v pohádce o slepičce a kohoutkovi, který leží v komoře a má nožky nahoře. Naprostě nepochopení situace, zarážející základní neznalosti o mém oddělení, podezřívání z toho, že já a další primáři děláme „čachry“, arrogance vůči závěrům investiční komise a občas i vůči řediteli.

Ventilátor se rodil bolestně, ale přece jenom v listopadu (po roce) byl přístroj přivezen do Prahy. Bylo by omylem domnívat se, že jsme mohli začít děti ventilovat. Ještě dlouho ne! Konečnou odmítnutí některých pacientů bylo zrovna aktuální strategií.

Naopak došlo k dalšímu běhání ohledně vody pro kohoutka v komoře. Ale už nebudu napínat. Ventilátor byl přivezen a zapojen koncem ledna.

To je příběh jednoho přístroje. A stejně takové jsou další příběhy. Příběhy mého oddělení o tom, že jsme v loňském roce absurdně přišli o dotaci 1,2 milionu korun. O komplikacích s restrukturalizací lůžek na oddělení. A jiné a jiné.

A tak se dostávám k vysvětlení jádra „letargických schůzí“. Podobné příběhy o spolupráci ředitele a jeho náměstků (investičních a pak i pro LP) pravděpodobně zažila i většina přednostů a primářů. Bylo pak na místě domnívat se, že lze dosáhnout jakoukoliv kritikou na kratoučkových schůzích přednostů s ředitelem nějakého výsledku? Mimochodem, poslední schůze s ředitelem V. Rýznarem, CSc., v prosinci 2002,

v okamžicích největší krize naší nemocnice, trvala dvanáct minut.

Za jednu z neabsurdnějších situací kolem ekonomické krize nemocnice považují zřízení „krizového štábu“, který se skládal ze stejných osob, které tuto nemocnici do krize dostaly.

Včera jsem byl opět na schůzi přednostů a primářů. Trvala dvě hodiny, ředitel nemocnice a děkan Lékařské fakulty UP se vzájemně doplňovali. Ti, kdo tuto schůzi vedli, po celou dobu nejenom mluvili, ale i naslouchali. Snad tak tomu bude i nadále. A já budu moci přestat závidět svým kolegům, primářům z jiných velkých nemocnic, kteří o svém vedení hovoří s hrdostí.

MUDr. L. Kantor,
primář Novorozeneckého oddělení FNO

Něco o platech (s přihlédnutím k Filozofické fakultě UP)

Poprvé za několik posledních let učitelé na Filozofické fakultě nedostali na konci roku ani náznak prémie, ani symbolickou odměnu ve formě „mimořádného“ osobního ohodnocení. Nemluvě o nějakém tzv. třináctém platu – ten připomíná vzácného ohroženého živočicha: někteří říkají, že ještě existuje, my jsme ho však dlouho neviděli. Překvapivě je, že se o tom na stránkách Žurnálu nikdo ani nezmiňoval. Asi to nikomu nevádí. Mně osobně to vadí.

Malé srovnání: v armádě má vrátný z řad civilních zaměstnanců cca sedmnáct tisíc hrubého měsíčně. Řadová sekretářka tak kolem jedenácti, dvanácti tisíc. K tomu dostávají na závěr roku vysoké prémie a nikdo je neotravuje s publikační činností či kariérim postupem.

Je všeobecně známo, že na tzv. „bohatších“ fakultách (přírodovědecké, lékařské) jsou platy srovnatelných učitelů výrazně vyšší než na fakultě filozofické. Tento podivný stav se odůvodňuje granty a koeficienty. Univerzita tak je asi jediná instituce, v níž jsou zaměstnanci se stejným titulem a se stejnou praxí různě odměňováni. Normativ na studenta mě ovšem nezajímá, jen se ptám: Je tato situace normální? Abych to ujasnil: nezávídím kolegům z „bohatších“ fakult jejich platy, jen nechápu, proč odborný asistent na FF bere méně než odborný asistent na

PfF? Považují za nemorální, aby v jedné instituci různí zaměstnanci pobírali za stejnou práci rozdílnou mzdu. Nebo snad pracují na FF méně kvalitní odborníci? Nebo je na FF snazší získat doktorát? Nebo máme snad na FF se studenty méně práce? Pokud vedení univerzity na tři předchozí otázky odpoví kladně, navrhuji Filozofickou fakultu UP zavřít. Pokud odpoví záporně, nechápu onu rozdílnost platů.

V poslední době se na stránkách Žurnálu objevily stížnosti na výši našeho odměňování. Obávám se však, že to jsou plané řeči, protože klid a pasivita mnohých kolegů (a promiňte to zobecnění, zejména těch starších) nikoho nenutí, aby se našimi platy zabýval. Ukažte mi ale železničáře, který by dělal za to, kolik bereme. Ukažte mi učitelku ze základní školy, která by si to nechala líbit. Vývoj událostí jednoznačně dokazuje, že nikdo není ochotný se naší situací zabývat – ani rektorát, ani MSMT ČR (slyšel někdo od voleb „naši“ ministryni vyslovit slovo „univerzity“?). Nezbyvá než konečně přestat remcat na katederních schůzích či při obědech v menze a konečně začít něco dělat, abychom byli placeni lépe než armádní sekretářky nebo vrátní. Pokud nezačneme protestovat a konečně se hlasitě ozvat, nic se nezmění.

Pro začátek by stačila stávka. Docela obyčejná. Taková malá. Třeba jen přes půl semestru. Třeba jen jeden měsíc. Třeba jen v době příjmaček.

M. Sýkora, odborný asistent na Katedře teorie
a dějin dramatických umění FF
(sykora-michal@seznam.cz)

P. S. Na závěr malý náborový slogan: Vážené kolegyně a vážení kolegové z Filozofické fakulty, odborová organizace je na vaší straně (odbory.ffup@seznam.cz).

NA PULTECH KNIHKUPECTVÍ

Sochy, kresby, medaile... a jiné básně

Univerzita je instituce, k jejíž ctihodným vlastnostem patří vědomí kontinuity generací. Studenti z ní odcházejí bez zákazu vracet se – a mnozí se opravdu vrací –, a její pedagogové, badatelé a tvůrci se podle svých sil i po úředně zaknihovaném odchodu účastní akademického života. Jako diváci i jako aktivní herci.

Vydavatelství Univerzity Palackého (VUP) při bilančování své roční produkce (připomíná mi to domlatné na statku mého táty) sezvalo loňského prosince autory, jejichž tituly svou péčí vydalo. Sešel se jich úctyhodný počet – měřeno počtem vydaných titulů je prý VUP třetím nejproduktivnějším nakladatelstvím této země.

Jsou knížky, jejichž pilířem je informace nesená slovy, vzorci, tabulkami a diagramy – a jsou jiné, které vás při otevření osloví především půvabem, pékností, krásou. K takovým patří i knížka profesora Zdeňka Příkrýla s podtitulem *Sochy, kresby, medaile a jiné básně*. Když touto nijak objemnou, zato kultivovaně a důvtipně vypravenou knížkou listujete, záhy vám dojde, jak dobře je ten Příkrýlův titul napadnutý (výraz J. Wericha). Ta knížka je sbírkou poezie, ačkoliv verše v ní zaujmají jenom několik stránek. Reprodukce autorových kreseb a fotografií soch i medailí jsou poezii sui generis, při jejich vnímání se ve vás rozevřou stejné struny jako při čtení dobrých veršů. Nápaditý a půvabný.

Za roky svého přátelství se Zdeňkem Příkrýlem jsem si prohlížel už řadu jeho kreseb a studií k sochám

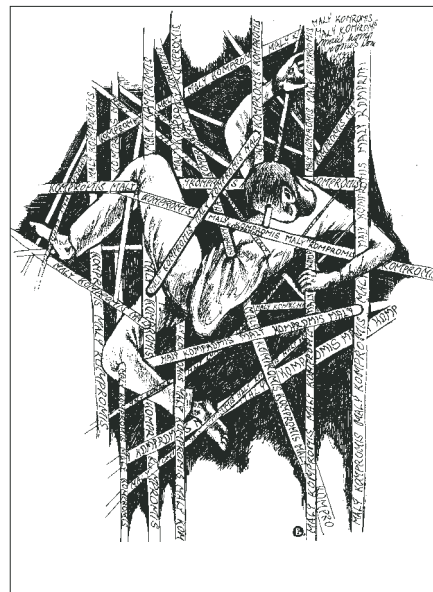
a skulpturám. Jsem člověk sám sebe považující za jedinec výtvarně ngramotného. O tom, co vidím, nehloubám. Viděné vnímám, vdechují, dotýkám se dlaněmi i konečky prstů a nechávám se prostupovat libostí. Přikrylovy kresby mužských postav jsou ostře a přísně řezané a jako by sekerou ze špalku dřeva vysekané, ostatně i jejich autor je chlap uhnětený z poctivé hanácké hlíny. Kresby ženských figur, většinou aktů, si prohlížím zásadně o samotě. Jsem člověk ještě ze staré školy – být s krásnou ženou je pro mne záležitost povytě intímní. Dva muži nad ženským aktem přebíjejí svou rozpacitost siláckými řečmi, a to by mě vnímání v dané chvíli rušilo. Přikrylovy ženské postavy jsou z masa a krve, pulsuje v nich ně sice žhavá, ale o správné teplotě zdravého lidského těla lékařskou normou doporučené.

Moje řemeslo mne navádí k experimentování. Skoro by se mi chtělo navrhnout k vyzkoušení, aby se Přikrylovy kresby ženských aktů podávaly (ve vhodných dávkách, to by se muselo ještě odzkoušet) pacientům ztrácejícím chuť do života. Samozřejmě pacientům mužským.

Promiň mi tu biometrickou přizemnost, Zdeňku. To víš – padesát let profese se nedá potlačit.

Knížku výtvarníka a pedagoga a profesora Z. Příkrýla nabízí VUP ve Zbrojnici všem, kdo mají rádi kumšt nápaditý, dobře udělaný a kultivovaně předkládaný. Patří mezi ty, k nimž se čtenář a majitel knihovny opakovaně vrací jako k rozhovoru s moudrým a laskavým přítelem.

S. Komenda

▲ M. Beránková: Několik malých kompromisů

O historii a vývoji vztahů České republiky a Evropské unie

V zasedací místnosti olomoucké radnice proběhla 29. 1. (mj. díky organizační aktivitě Regionálního evropského informačního střediska pro Olomoucký kraj) přednáška spojená s besedou na téma dosavadního vývoje vztahů České republiky a Evropské unie. Přednášející Mgr. J. Dürr (Katedra politologie a evropských studií FF UP – na snímku) přiblížil nevelkému počtu přítomných historií EU a přelomové údobí jejího vývoje.

Všeobecně známý princip EU – soudržnost – představuje v praxi podporu regionům s nižší hospodářskou, sociální a životní úrovní s cílem dosáhnout úrovně ostatních zemí EU a uskutečňuje se přerozdělováním finančních prostředků ze společných fondů EU. Mgr. J. Dürr se v úvodu zmínil, že do r. 1989 mezi tehdejší Československem a Evropským společenstvím oficiální vazby neexistovaly, neboť veškerá zahraniční aktivita naší země byla kontrolována Moskvou. Avšak zatímco naše republika k sjednocovacím aktivitám okolí mlčela, konkrétně Maďarsko a Polsko začaly vyvíjet aktivity vedoucí ke sjednocení s EU již dříve (1988). Naše republika se „ozvala“ teprve počátkem 90. let, a to zapojením do západoevropských a transatlantských struktur, později pak navazuje oficiální vazby vedoucí ke členství v EU.

Od poloviny devadesátých let podalo deset zemí střední a východní Evropy (ČR, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Slovinsko, Rumunsko a Bulharsko a Kypr) oficiální žádost o členství v EU. ČR tak učinila 23. 1. 1996 prostřednictvím tehdejšího předsedy vlády ČR V. Klause, jenž předal českou žádost spolu s vysvětlujícím memorandem do rukou tehdejšího italského předsednictví. Evropská komise poté vypracovala na všechny žadatelské země posudky, jež se staly součástí tzv. Agendy 2000. Právě Agenda 2000 i doporučení Evropské komise byly jedním z podkladů pro zasedání Evropské rady

v prosinci 1997 v Lucemburku, kde se mj. rozhodlo zahájit jednání o členství s ČR, Polskem, Maďarskem, Slovinskem, Estonskem a Kypr. Počátky rozhovorů týkající se přistoupení kandidátských zemí jsou pak datovány k 30. 3. 1998.

Do posledního rozšíření v r. 1995, kdy se členy EU staly Finsko, Rakousko a Švédsko, nebyla pro kandidátské země ze strany EU stanovena žádná speciální kritéria, jež by bylo nutné plnit (kromě obecně platných podmínek stanovených v základních smlouvách). V případě zemí střední a východní Evropy, které požádaly o vstup a jejichž výchozí ekonomická i politická situace se značně odlišovala od předchozích kandidátů na členství, stanovila EU základní požadavky na zasedání Evropské rady v červnu 1993 v Kodani (tzv. kodaňská kritéria).

ČR připravila svým způsobem zrcadlový dokument k Přístupovému partnerství, Národní program pro přípravu ČR na členství v EU, jehož rozšířenou verzí vláda ČR schválila 31. 5. 2000. Časový rozvrh

přípravy na přistoupení k EU byl rozdělen do dvou skupin. Tzv. krátkodobé priority měly být splněny do konce roku 2000, střednědobých priorit mělo být dosaženo v letech 2001–2002.

Soudě podle účasti olomoucké veřejnosti na zmíněné besedě, budoucnost našeho regionu není na prvních stupních všeobecného zájmu, a to přesto, že koncem února by Evropská komise měla zveřejnit posudek plnění závazků, jež na sebe vstupující země vzaly při rozhovorech. Později, 16. 4., by nejvyšší představitel patnácti členských zemí a deseti přistupujících zemí měli podepsat Smlouvu o přistoupení. Poté se již zástupci nováčků začnou účastnit zasedání Rady ministrů a všech bruselských orgánů Unie. Summit EU v Soluni v červnu 2003 (20. 6.) potom rozhodne o svolání mezivládní konference, na níž má pětadvacet států dohodnout nové uspořádání a ústavu Unie podle návrhu Konventu. Zástupci přistupujících zemí na ní budou již rovnoprávní se členy EU. Termín stanovený pro vstup ČR do EU je směřován k měsíci květnu 2004.

(Zdroj: Publikace *Žijeme v Evropě*, kolektiv autorů Katedry politologie a evropských studií UP ve spolupráci s RARSM Olomouc.)

M. Hronová, foto -tj-

...A PŘÍŠTÍ TÝDNY...

18. ÚNORA

Prof. I. Chajda, DrSc. (PřF UP Olomouc): Svazy a polosvazy s antitónními involucemi Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin. Pořádá Katedra algebry a geometrie PřF UP, posluchárna č. 301 v Olomouci-Hejčíně (Tomkova 40), 13 hod.

19. ÚNORA

Mgr. J. Vlčková (Univerzita Tomáše Bati, Zlín): Štefan Osuský a jeho význam pro československou diplomacii ve 30. a 40. letech 20. století. Doktorské čtení. Posluchárna Katedry historie FF UP č. 13, 15 hod.

RNDr. V. Grulich (Katedra botaniky PřF MU Brno): Za kytkami na Ostrov dřeva (Madeiru). Přednáška, Šlechtitelů 11 (hlavní budova), velký přednáškový sál (č. 501), 16.30 hod.

Tomáš Kočko & orchestr. Vynikající zpěvák a kapela hrající world music, účastníci významných českých i zahraničních festivalů. U-klub, 20 hod.

Beseda s tvůrci skupinou PRS(K) – Příkryl, Rusek, Štíbor, Kolář. Autorská čtení, vzpomínky, povídky. Pořádá literární sekce VSMO. Besední sál Muzea umění Olomouc (Denisova ul.). 18.30 hod.

20. ÚNORA

Minach (Hudivadlo Brno): Divadlo hudby, 19.30 hod.

Srevo Vaštar. Olomoucká folk-punk-rocková skupina navazující na legendární Rohlík & Bronz v novém koncertním programu. U-klub, 20 hod.

-red-

Omluva s instrukcí

V minulém čísle *Žurnálu UP* si zařadil tiskařský šotek hned na titulní straně: všimaví čtenáři zaznamenali, že číslo v pořadí 16. mělo v záhlaví číslici 17. Za chybu se omlouváme a pro zájemce o přehledně kompletní vání jednotlivých čísel přetiskujeme na této straně (dole v pravém rohu) kyženou šestnáctku, kterou lze vystříhnout a předchozí chybné číslo jí přelepit.

Děkujeme za pochopení.

Redakce

Fejeton

Co na to svatý Valentýn?

Měsíc únor, pošmourné blátivý a mrazivý zároveň, k lásce moc neinspiruje. Hrdličky, které by k ní zvaly, se v ten hubený čas zajímají jen o krmné směsi, které nějaký ptakomil nasypal na okenní římsu, a vůni borového háje úspěšně rozhání vítr doushující v nárazích rychlosti až patnácti metrů za sekundu. Přesto se zrovna v tuto dobu – jaksi nelogicky, řeklo by se – uhnízdi masově slavený „svátek zamilovaných“. Časopisy, hlavně ty určené cituplnější polovině lidstva, se už dobrý týden předem zaplní titulky jako „Probuďte v něm romantického Valentýna“, „Něžná retro-valentýnská móda“, „Na Valentýna vaříme s láskou“, „Test: Valentýnské odhalení“ nebo „Na Valentýna provedte něco zřeštěného“. Valentýna je plně vysílání lokálních rádií, koukání na vás z výloh cukráren, z práníček v papírnictví i z plakátků v tramvaji, na nichž nejmenovaný supermarket inzeruje „valentýnskou slevu“ měkoučkových polštářků a postelových přehozů v barvě líla. A když v onen narůžovělý den za večerního soumraku spatříte, jak i ten poslední fotík maže ulicemi v touze najít otevřené květinářství, možná vás napadne, že byste svatého Valentýna, po němž se jmenuje celé toto podivuhodné hemžení, docela se zájmem blíže poznali.

Svatý Valentýn žil ve 3. století n. l. ve městě Terni ve střední Itálii a byl to biskup – tato skutečnost člověka celkem překvapí, protože u biskupů, kteří se reprodukcí zásadně skrze akt svěcení a kteří by měli žít stranou světských radovánek, by souvislost se záplavou kyčovitých srdíček a s přehozy v barvě líla nikoho nenapadla. Zdá se, že by to nenapadlo ani samotného Valentýna – pokud by měl onen starokřesťanský biskup odpovídat tomu, co se dnes v zaštitě jeho jménem děje, musel by to být pozdně starověký

seladon, který svým přirozeným šarmem, jiskrou v oku, ostré řezanými rysy ve tváři a sladkými slůvky obracel pohanky na víru. O svatém Valentýnovi však víme v podstatě jen to, že asi r. 298 sešel ze světa mučednickou smrtí, ke které zcela jistě nebyl odsouzen za prokázanou výrobu a šíření marcipánových srdíček plněných vaječným likérem.

Kde se tedy vzal onen „svátek zamilovaných“? Odpověď tkví – podobně jako u mnoha jiných svátků – v předkřesťanském pozadí církevního kalendáře. Ve starém Římě se totiž 14. února slavil svátek populární bohyně Juno, choti vládce bohů Jupitera, jež měla ve svém resortu právě manželství, porod, péči o nemluvíata a jiné věci s tím vším související. Protože je láska a hledání protějšku přirozeným zájmem skoro každého člověka, přetrvaly některé dílčí projevy Junonina kultu (i kultu jejich ekvivalentů u tehdy „barbarských“ národů) dodnes. Zdrojem dnešního pojetí svátku svatého Valentýna je pravděpodobně Anglie a Skotsko, kde se např. věřilo, že nezadaná dívka by si měla toho muže, kterého na Valentýna ráno uvidí jako prvního, neprodleně vzít – lze si tedy představit, jak se neodbytní nápadníci vkrádají již na sklonku noci do dívčích ložnic a podobně jako noční můry si sedají do hlav postelí svých vyvolených...

Až nám tedy bude v den svatého Valentýna na obrazovce počítáče pulzovat neodstranitelné srdíčko, až nás někdo obdaří růžovými plyšáky a až někteří z nás večer pomáhou hledat otevřené květinářství, mějme na paměti – chudák mučedník Valentýn za nic nemůže, to všechno Juno, ta bohyně se jménem jako pro pokrmový tuk.

O. Bláha (FF UP)